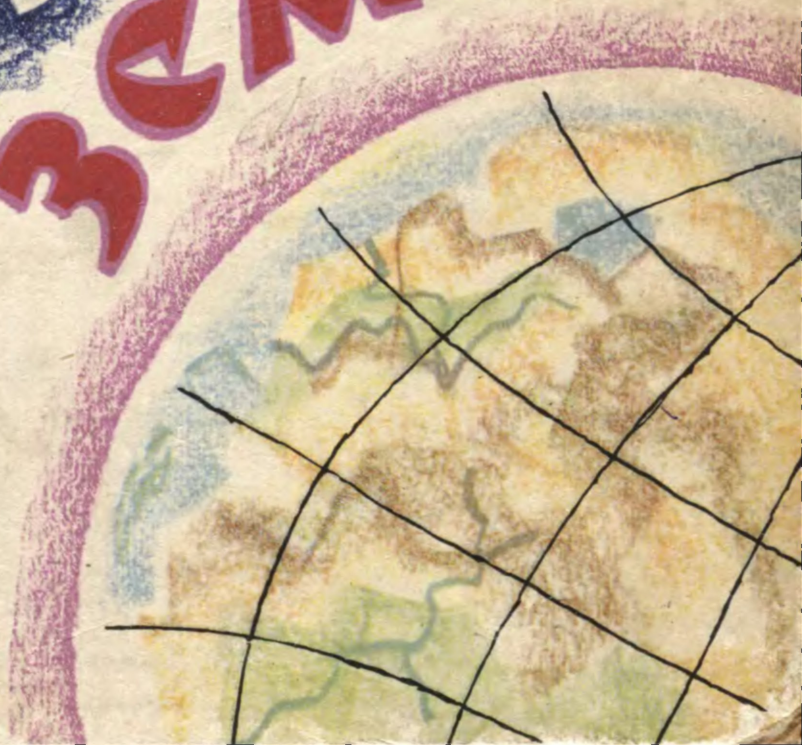

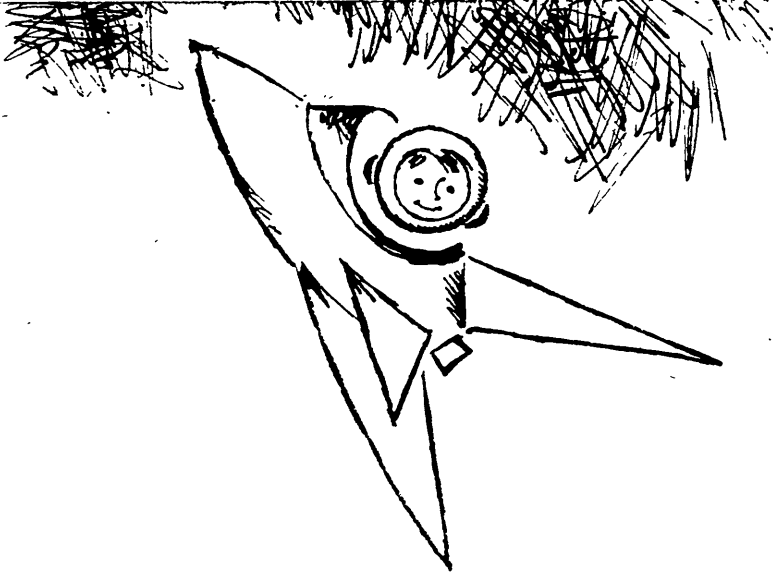
ДЖАННІ
РОДАРІ

і на
у НЕБІ
ЗЕМЛІ

ВИДАВНИЦТВО ДИТЯЧОЇ
ЛІТЕРАТУРИ «ВЕСЕЛКА»
Київ 1966

З італійської переклали Григорій
Амброз Жуковський
малював Кочур та
Риколу Рукати

ДЖАННІ РОДАРІ

[Handwritten signature and scribbles]

У

неві

і
на

Землі

И (Итал.)
Р 60

НАДІЇ

От коли б я крамничку мав,
Як би весело жив тоді я!
Знаєш, чим би я торгував?
Продавав би людям надії:

«Є надії! Дешевий крам!
За дрібненьку монету срібну
Тих надій я кожному дам
Стільки, скільки йому потрібно!»

А прийшов би який бідак,
Що й на мідний шаг небагатий,
Я б йому відступив і так
І платні б не став вимагати.

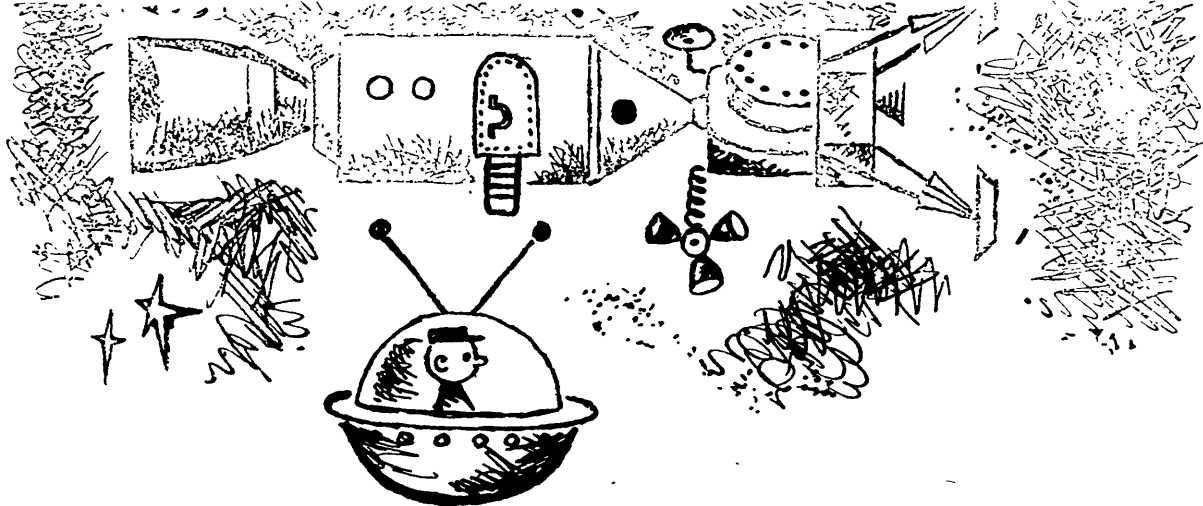
ТАНОК УСІХ ДІТОК

Складаю цей віршик, рядок у рядок,
Для всіх, скільки є їх у світі, діток —
Діток-абіссінців, діток-італійців,
Діток-росіян і діток-австралійців,
Для чорних-пречорних, немов ті вуглинки.
Для зовсім червоних, неначе цеглинки.
Для жовтих, отих, що живуть у Китаї,—
У них вечорів, коли в нас світає,—
Для тих, що живуть там, де льоду багато,
І лізуть в мішок, коли спати лягати,

Для тих, що у пралісі жити повинні,
Де шастають мавпи, прудкі та невпинні.
Для всіх, що у місті живуть чи в селі,
Для всіх, що веселі, для всіх, що малі,—
За руки побравшись, безліч діток
По цілому світі веде свій танок —
Улітку в садах чи на луках весняних,
На всіх паралелях і меридіанах.

КОСМІЧНА СТАНЦІЯ

Ох же і рух на космічній станції!
І на далекі й на ближні дистанції
Звідси ведуть міжпланетні пілоти
То зореходи,
То космольоти —
Гарні машини, статурні.
По радіофону гука черговий:
«Зараз посадка на кільцевий;
Перший причал — на Сатурні».
Знову об'ява:
«Кому на Юпітер,
Просимо сорок хвилин потерпіти».

Публіка ремствує:
«Ну і вояж!
Не космостанція — розгардіяш!»
«Я на Плутон на побачення спізнююсь,
Мушу сидіть тут без толку...»

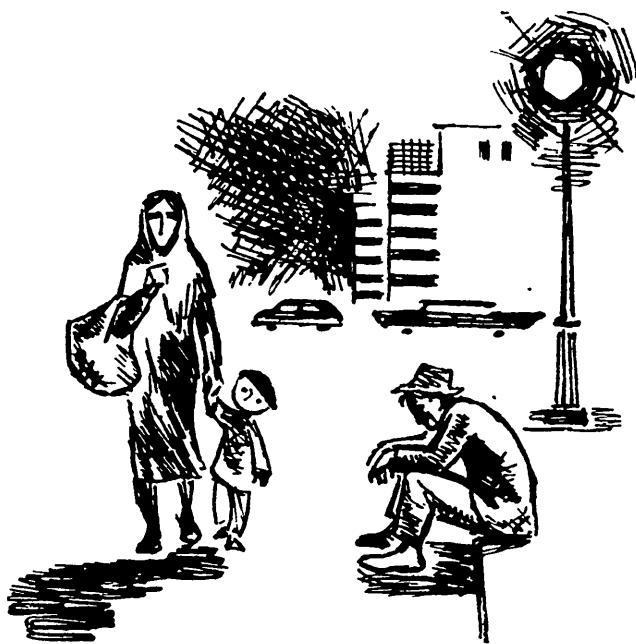
«У мене горить вигідний бізнес,
А з кого брать неустойку?»
А онде двоє молодят
У залі чекання в куточку сидять.
Вони відбувають весільну подорож —
Треба ж об'їхати всіх тьоть і дядь.
Десь на периферійній планетці
Галактики, хто його зна которої,
Ще є в них родичка — бабка, здається,—
Працює швейцаром в обсерваторії.

А ось книгар —
Старий бородань,
Проте меткий клопотун:
Він хоче пункт передплатних видань
Відкрити на планеті Нептун.
Ось дівчина-швачка
Летить на Венеру —
Освоїть нову вишивальну манеру.
Її наречений
На службу найнявсь
В тоталізатор десь аж на Марс.
Хлопцеві є над чим, певно, замислитися,
Стоїть і замріяно мружитися:
За рік має з нею зустрітись на Місяці.
Як грошей зароблять —
Одружаться.

Скрізь у кіосках маса газет
З різних сузір'їв, різних планет:
«Волосожарщина»,
«Голос Урана»,
«Останні вісті Альдебарана»,
«Нові Плеяди»,
«Вогні Козерога»,
«Вечірня Чумацька Дорога».
Шикарні шрифти, оформлення ловке...
Киньмо очима на заголовки:
«В футбольнім матчі на першість системи
Сіріус впевнено виграв у Гемми».
«Кризові явища на Волопасі —
Банки не мають валюти в запасі».

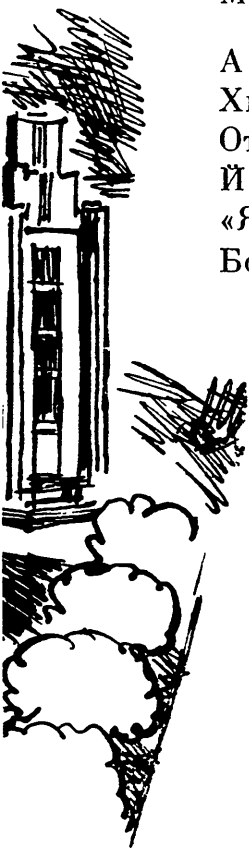
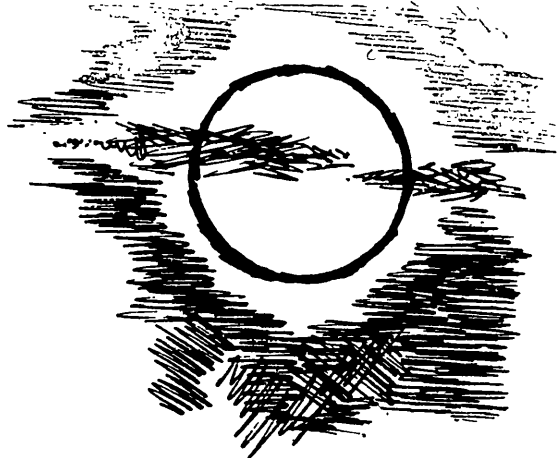
«Новий телеатракціон
На сузір'ї Оріон».
Де ж вісті з Землі? —
Шукають земляни.
Нехай на останню сторінку хто гляне.
На самім низу дрібненьким мачком
Коротка замітка, рядків чотири:
«У Римі й досі
Сутужно з житлом,
Сто тисяч родин
Не мають квартир».

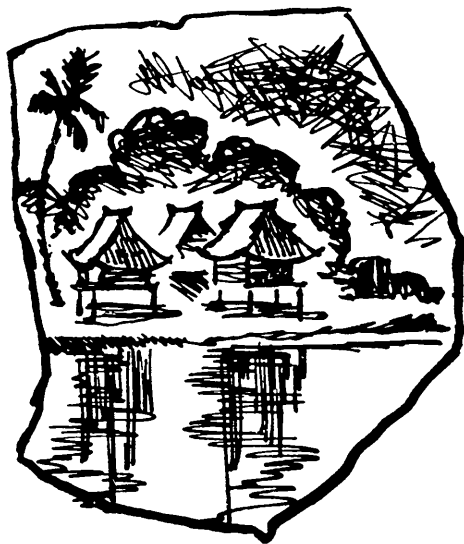
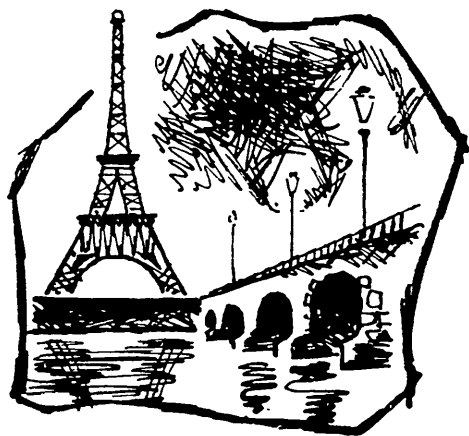
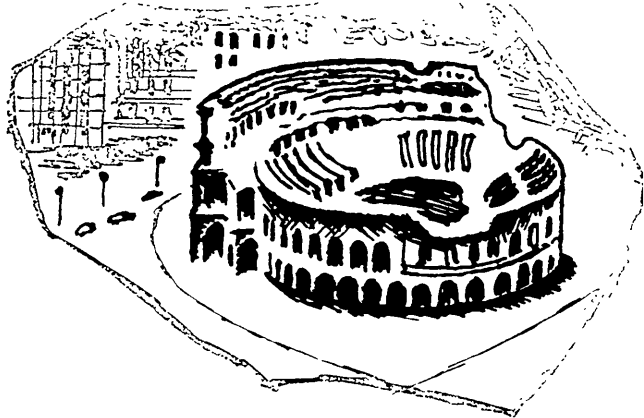
МІСЯЦЬ НАД КИЄВОМ

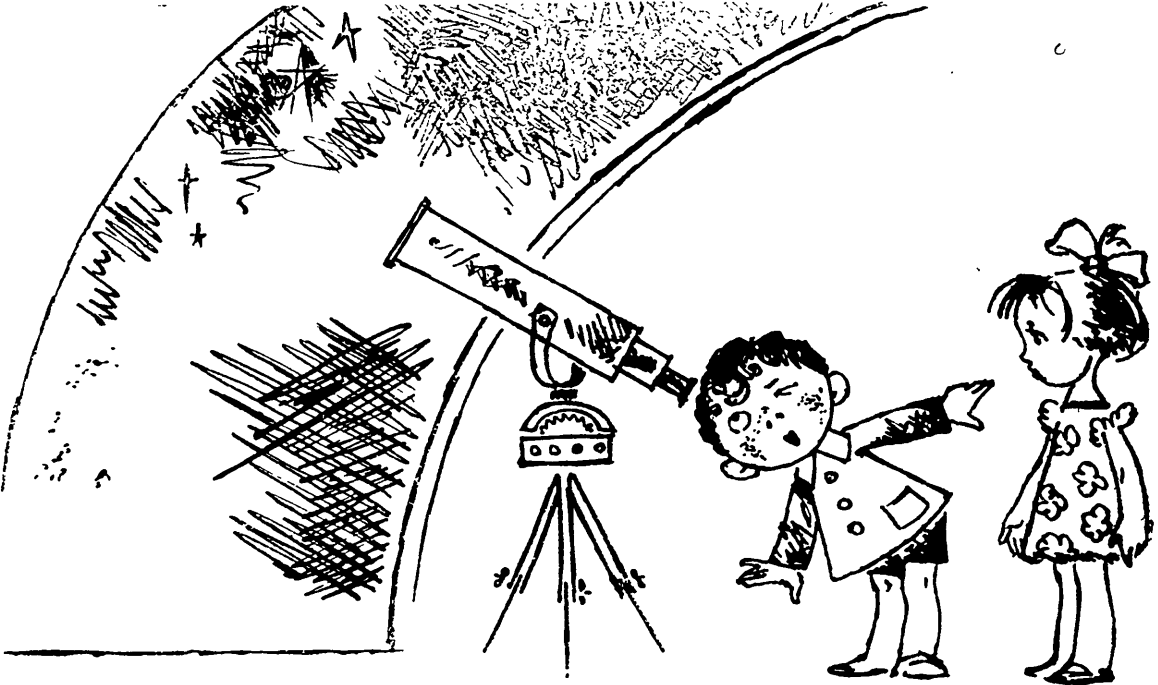
Чи місяць над Києвом
Сяє так само
Чудово,
Як сяє над Римом,
А може, й ясніше стократ?
Чи місяць над Києвом —
Місяць той самий,
Що сяє над Римом,
Чи, може, не він там,
А тільки
Місяців брат?

А місяць, розсердившись,
Хмариться, —
От ще питання! —
Й відказує так:
«Я всюди той самий,
Бо я ж таки місяць,

А не якийсь там
Нічний ковпак!
Я всюди буваю,
Скрізь блиск розсіваю,
Проміння усім розкидаю —
Перу, й Парагваю,
І Кубі, й Китаю,
Я в Польщі й в Панамі,
В Канаді й В'єтнамі,
Мій кожен промінчик
Несе свій племінчик,
Куди тільки сам захотів,
Промінню й кордоні
Не перепони —
Обходиться без паспортів».

БЕЗІМЕННІ ЗІРКИ

Та й гарні ж імення в сузір'їв на небі,—
Чи то Андромеда, чи Ліра, чи Лебідь.

Зірок тих, мабуть, сто разів по сто тисяч,
Усіх не оглянеш, хоч тиждень крутися.

А далі заглибся в небесні затони —
Зірок безіменних мільйони й мільйони.

Здається, звичайні собі, непомітні,
Та якось із ними ясніше і в пільмі.

ШКОЛА ДЛЯ ДОРОСЛИХ

Вчащають також і дорослі до школи.
У них і канікул немає ніколи.

В тій школі не знайдеш ні класу, ні парти.
А вчитись там — це тобі зовсім не жарту.

Там учні від досвітку аж до смеркання
Розв'язують різні важенні завдання.

Одержав платню — поділи за хвилинку:
На їжу, квартиру ще й моря краплинку.

Та, ділячи, мусиш іще пам'ятати,
Що гроші потрібні й взуття полатати.

Коли ж голова заболить — на додаток
Приходить інспектор і править податок.

КАЛАМАР

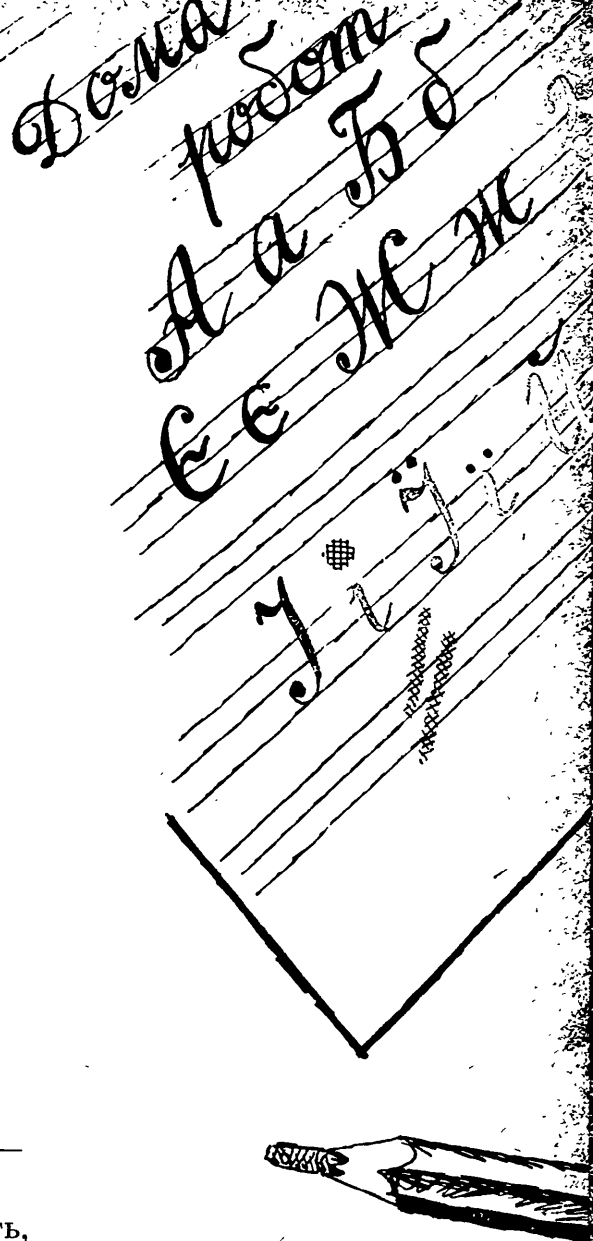
Слово те було б як цяцька,
Якби сонячним промінням
Написать його зненацька.

Слово те було б як срібло,
Якби ниточкою вітру
Написав його ти дрібно.

Але скарби найцінніші
Каламар на дні ховає.
Хто чорнилом чорним пише
Слово золоте,
Той і скарби добуває.

ВОГНЕННА КРАПОЧКА

Чи бачили коли ви «і»
Без крапочки на голові?
Колись-то пустотливий вітер
Шугав понад рядками літер,
І видалось йому тоді,
Що то не крапочка над «і»,
А капелюшок, що з голів
Він спритно їх зривати вмів.
Ну, то й зірвав і геть заніс
Чи то за гори, чи за ліс,
І літерка — одна з усіх —
Лишилася ні в тих ні в сих.
Йй навіть соромно іти
Поміж кузени та брати,
Бо з неї там сміється кожне,
Таке пихате та заможне,
Із крапкою на голові,
А «ї» то має їх аж дві.
Але цьому поклав кінець
Якийсь червоний олівець —
Прийшов від нього порятунок —
Вогненна крапка в подарунок,
Ну, справжнє яблучко! Ряхтить,
Аж сяє, аж палахкотить!
Те диво як рідня удріла,
Від заздирців аж похворіла.

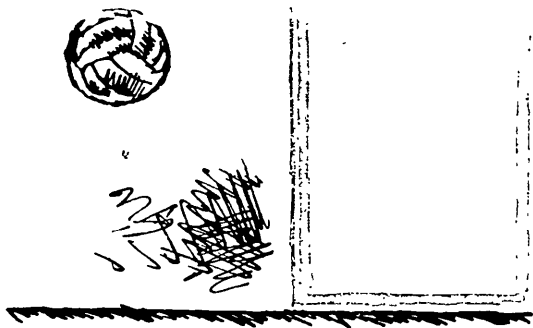
ново
Новий рядок

ДИКТАТОР

Чуєш — крапочка маленька
Галасує, гарячиться:
«Я, — мовляв, — найголовніша,
Після мене світ кінчиться!»

Як розсердилося слово:
«Що це ти взяла до тями?
Та хіба ж ти — крапка й годі,
А не крапка між словами?»

То й стирчить самотньо крапка
На сторінці ні до чого.
Ну, а світ же як? Кінчився?
Ні. Почав з рядка нового.

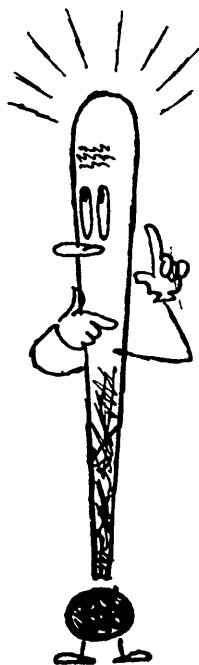
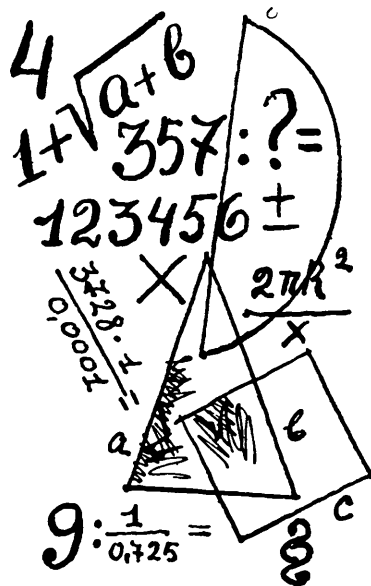

ЩО СТАЛОСЯ З ДУЖКОЮ

А трапилась погана справа:
Такий собі школяр-роззява,
Писавши, дужку як відкрив,
Так і забув її закрити.
Від цього б кожен захворів,
То й дужка почала хворіти,—
І квола стала, й недолуга.
Аж ось і сонячна пора.
Тоді проходить і недуга,
І дужка просить маляра
Плаката їй намалювати,
Щоб там були такі слова:
«Коли мене хто відкрива,
Хай не забуде й закривати!»

ЗНАК ПИТАННЯ

Питальник
Був собі колись
До всього страх цікавий.
Мав той значок
Такий гачок
І скрізь
Питання ставив.
А коли відповіді він
Втямки не міг узяти,
Своїм гачком,
Як батіжком,
Вимахував завзято.
Аж ось його послали вглиб
Питання, та такого,
Що хоч сто років ви могли б
Питати й знов питати,
А відповіді, як на зло,
Ніколи й не дістати.
Мабуть, питання те було
Одне з питань одвічних.
А наш значок
Сумління мав,
Тому-то він засумував,
Аж випроставсь його гачок.
І став той знак —
Окличник.

ТРАГЕДІЯ КОМИ

А то й таке ще може бути:
Послухайте, якої скрути
Дізнала кома бідолаха,
Коли її школяр-недбаха,
Що, певно, інші мав турботи,
В кінці письмової роботи
Поставив, — ну, а кожен знає,
Що там стояти крапка має.
Сердешна кома ледь жива,
Бо сотня слів на неї давить,
А деякі слова
Обтяжені ще й наголосом навіть.
І от нещасна цей тягар тримала,
Аж поки від напруження сконала.
Поховано її тихцем,
Хреста для неї не тесав,
А написав
Учитель синім олівцем;
Ще й на могилу їй поклав
Замість квіток
Сухих окличників пучок.

ПРО СТАРОВИННУ БАЄЧКУ

Прошу пробачення, байко антична:
Мурашка скупа не така й симпатична.
От коник співучий — до серця мені,—
Не продає, а дарує пісні.

ПРО ЛИСИЦЮ З БАЙКИ

Оце альтанка та і виноград той самий,
Відомий кожному, знайомому з байками.
Лисиця не змогла його покуштувати,
Та й геть собі пішла,— мовляв, зеленкуватий.
Ото створіння недолуге!
А в нас не так: не дострибнеш —
Стрибай удруге.
Не вийшло — завтра знов почнеш,
Аж поки способу, нарешті,
Не добереш ти
На гроно те, що високо росте,—
Але й солодке ж бо,— над сподівання!
Лисиця й хитра, та проте
Не знала, що́ то тренування.

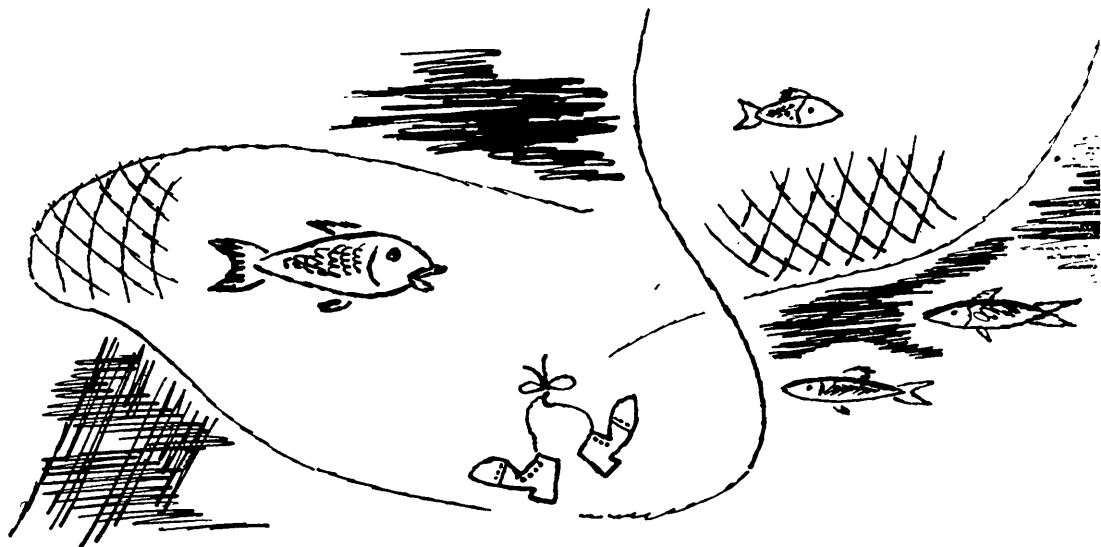
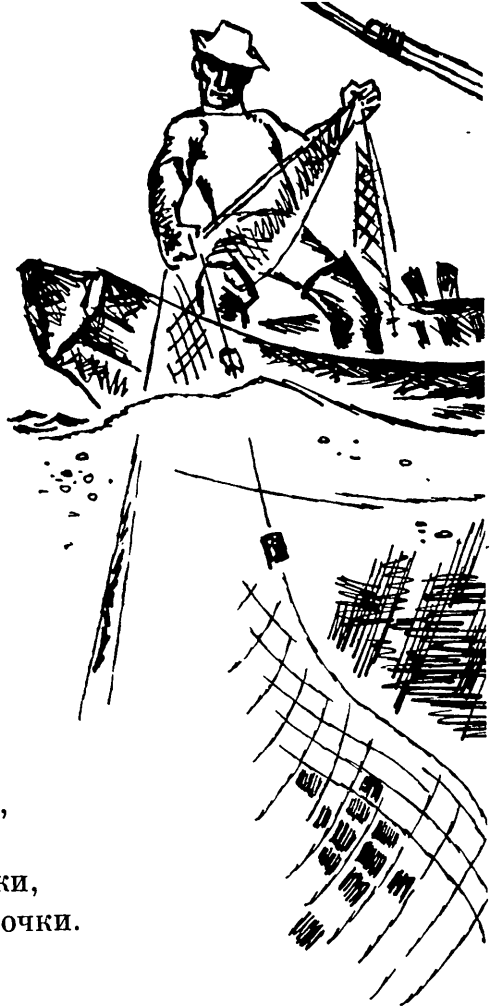
ЛОВІТЬСЯ, РИБКИ

— Ти, рибалко, риболове,
Чом женеш у море човен?

— Я закину в море невід —
Може, вловиться що-небудь:
Хоч сардинки, хоч плотички,
Хоч синопчку черевички,
Бо надворі скоро осінь,
А мій хлопець досі босий.

Є у місті в магазині
Черевички на резині,
Саме хлопцю до ноги,
Тільки дуже дорогі.

Ловіться, рибки, та ще й великі,
То буде хлопцю на черевики.
Ловіться, рибки, та ще й мільочки,
То буде хлопцю ще й на шнурочки.

ТИХА-ТИХІСІНЬКА

Тиха-тихісінька
Ця моя пісенька...
Хто ходить ніччю по вулицях
висілка?

Може, то з казки донька царева
Бродить безсонна, бо шепчуть
дерева?

Може, то ходять сон та дрімота,
Носять дарунки в кожні ворота?

Може, комусь там заснути незмога
Від нестерпучого болю зубного?

Ні, то по вулицях кроком нескорим
Сторож старенький ходить дозором.

Виселок може спати спокійно —
Сторож старенький вартує надійно.

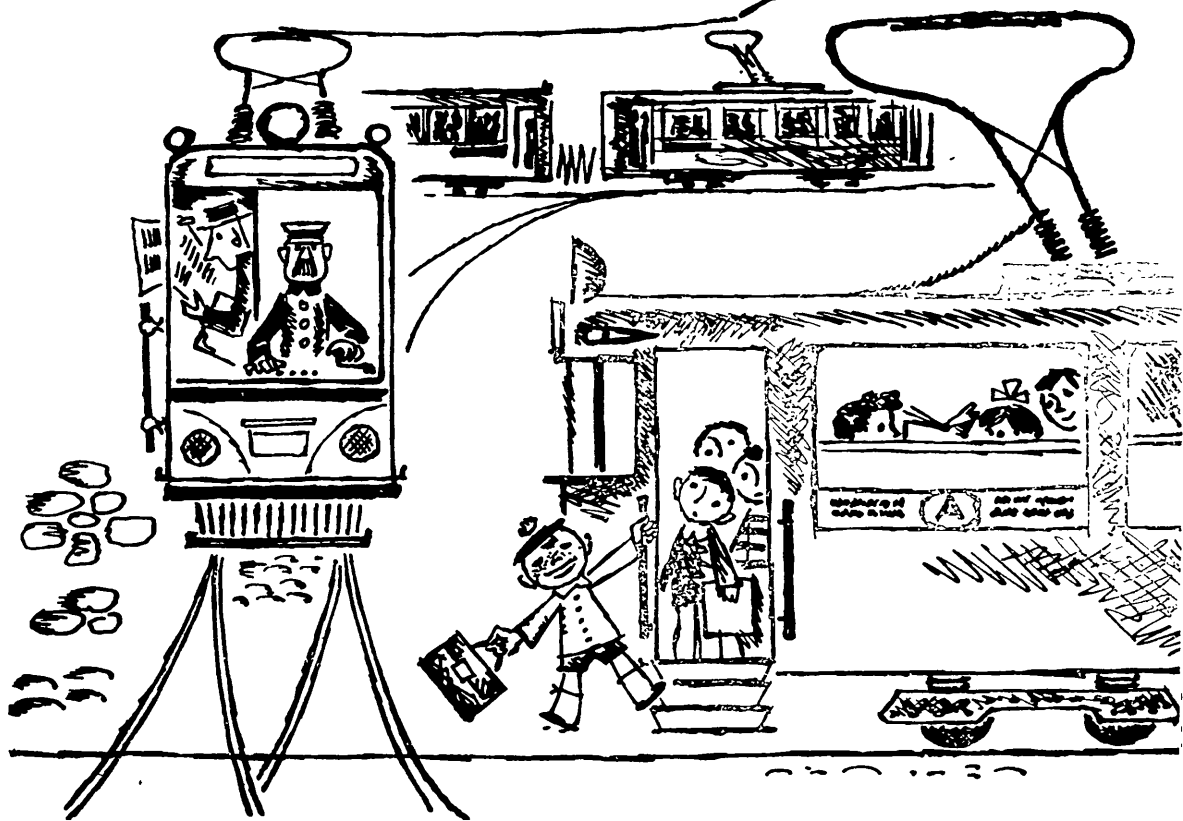
ТРАМВАЇ

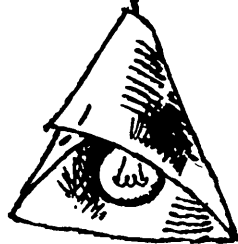
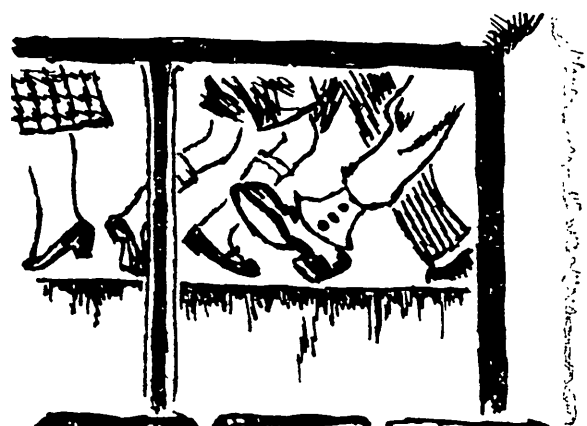
У місті півень не співає —
Уранці будять нас трамваї.

В першім вагоні — робітники,
Їх на заводи кличуть гудки.

В другім вагоні їдуть службовці,
В руці газета, портфель при боці.

В третім вагоні — ціла мороза:
Спішить до школи дівчора;
Хто дома не довчив уроку,
Той по дорозі повторя.

ЧІЧЧО

Чіччо живе у підвальній кімнаті,
Є в ній тапчанчик, де хлопцеві спати,
Є ще й ослоник, де можна присісти,
Є ще і столик, як треба поїсти.

В тому підвалі низеньке віконце,—
Зроду туди не досвічує сонце.
Чіччо рахує ноги прохожих,
Злізши в кутку на мішки із рогожі.

Є десь квітучі сади й долини,
Тут, у підвалі,— лиш вогкі стіни;
Пальчиком хлопчик по стінці повозить,
Потім той пальчик у ротик положить.

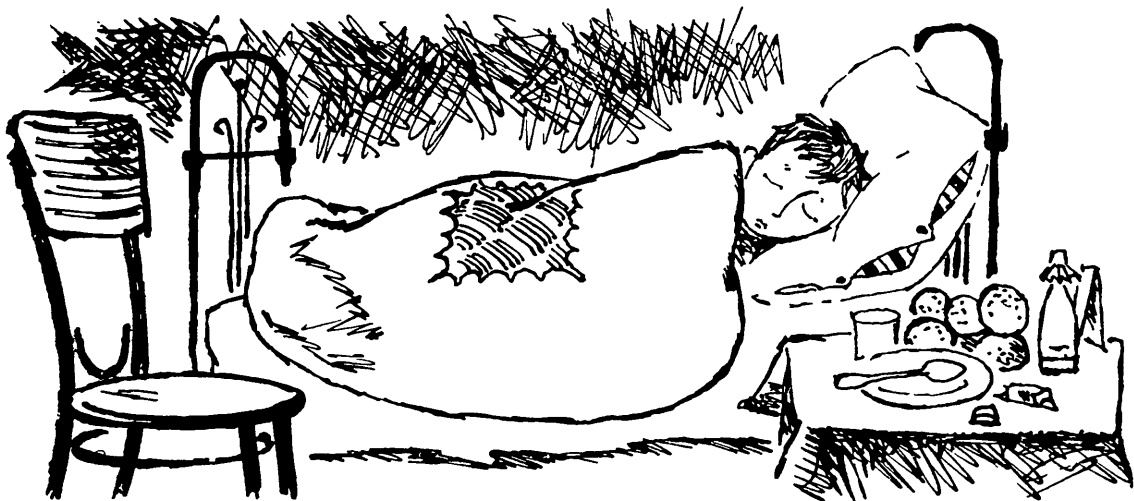
ХВОРИЙ ХЛОПЧИК

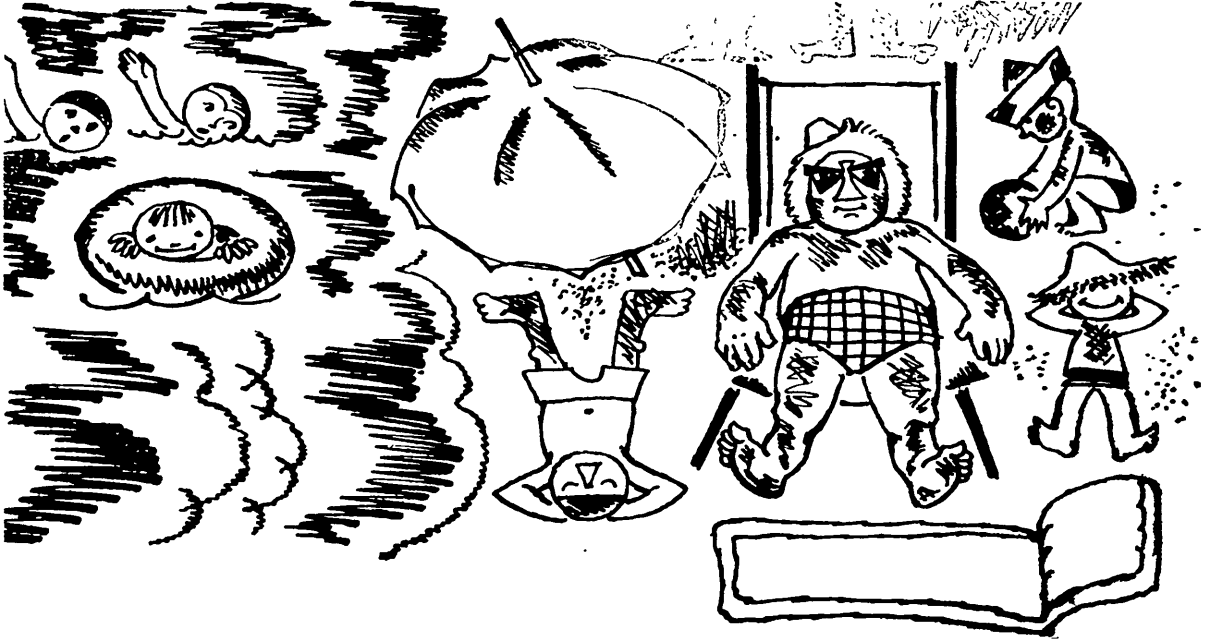
А ось вам ізнов рядки невеселі
Про хлопця, що хворий лежить у постелі.

На тумбочці ліки — відвар, аспірин,
А поруч — цукерки і мандарин;
Від різних бід утішає цей плід —
Чи голова заболить, чи живіт.

Приходить лікар до малюка.
«Ану, роззяв рот! Покажи язика!»
Пощупає пульс, послуха, як дише,
Сяде до столу, рецепт напише.
Надвечір мама прийде з роботи —
Скільки до сина ласки, турботи!
На ліжко присяде, подушку підладить
І по голівці так ніжно погладить.

Смокчучи мирно солодку іриску,
Лагідним сном засинає хлопчисько.

ЛІТНЯ ЖАРА

Цей віршик пишу я про ту дітвору,
Що в місті лишається в літню жару.

Добре, кому випадає нагода
За містом пожити, на лоні природи!
Гарно, наприклад, поїхати в гори,
Де чисте й здорове повітря прозоре,
Лазь там по схилах, по скелях чимдуж,
Під водоспадом приймай собі душ...
Ще краще на морі—там можна пляжиться,
У хвилі хлюпаться, на сонці смажитися,
Дивіться замріяно в далеч морську
Чи замки й фортеці ліпити з піску.

Та як у батька нема копійчини,—
Лишається в місті бідна дитина.
Десь на панелі лежить-загоряє.
Якщо поблизу нема поліцає,
Або пускає з паперу кораблики
В стічній канаві красильної фабрики.

Обрали б мене президентом, то враз
Я видав би строгий-престрогий наказ:
П а р а г р а ф   п е р ш и й.

Улітку всі діти
Не мають права у місті сидіти.
П а р а г р а ф   д р у г и й.

Для дітвори
Відкрити безплатні морські табори.
П а р а г р а ф   т р е т і й.

Малятам віднині
Належать Альпи і Апенніни.
Хто не послухає цього наказу,
Того в тюрму посадити відразу.

НЕАПОЛІТАНСЬКИЙ ХЛОПЧИК

Будь здорове,
Моє ластів'я,
Чорноголове
Манюне хлоп'я!

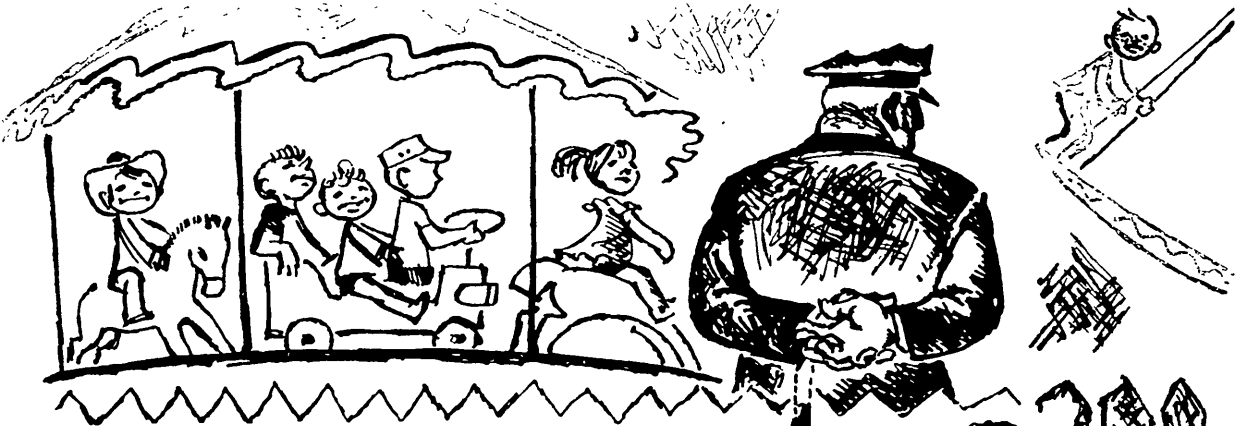
У полі, на волі
Тобі б десь носиться,
Не в цьому тісному
Провулку, як в клітці...

Мене ти побачив,— сполохався наче,
Примружилось око твоє ластів'яче...
Чом же, скажи, у зіньках твоїх враз
Сонячний промінь зажурено згас?

Сонце іще не сховалось за мури,
Тільки для тебе вже світла нема.
Знай, то недуга крадеться похмура,
Знай, то не вечір, а вічна пітьма.

Чом ти на мене дивишся так?
Ластовенятко, не бійсь, не соромся!
Знаю, потрібен тобі не п'ятак,—
Просиш ти світла, хочеш ти сонця!

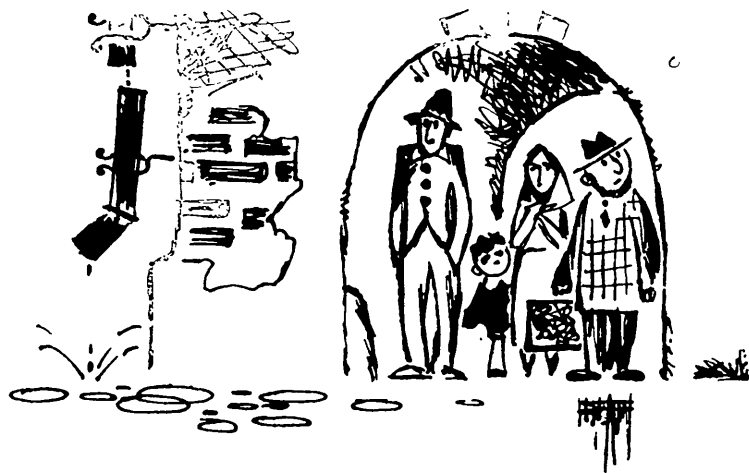
НЕГРЕНЯ

Цей вірш про негра-хлопчика,
Про хлопчика-кудрявчика;
Живе не в нас той хлопчик, ні,—
В заокеанській стороні.

У білих на ярмарку ігри веселі,
Люди катаються на каруселі,
На каруселі на кругойдучій,
Круглій — як сонце, як сонце — блискучій;
В шумному захваті, в радіснім гомоні
Діти кружляють на кожному промені.
А хлопчик той, негр, тільки дивиться хмуρο —
Його не пускають, бо він чорношкурый.

І каже кудрявчик, на сльози багатий:
— Я народився в Сполучених Штатах,
З іншими дітьми я ріс нарівні,
Місце в Америці дайте й мені!

ДАШОК

Ну і дощище — плющить, аж пищить,
Хлюпа надворі, в вікно порощить.

Люди сидять по домівках,— нікому
Носа не хочеться виткнути з дому...

А я йду гуляти — не страшно негоди,
Беру із собою дашок для вигоди,

Такий симпатичний маленький дашок:
На палиці — спиці, на спицях — шовк.

Йду я по вулиці радий, щасливий,—
Вірний дашок захищає від зливи.

Іду по дощу
І гадки не маю,
Стиха свищу
Або пісню співаю.

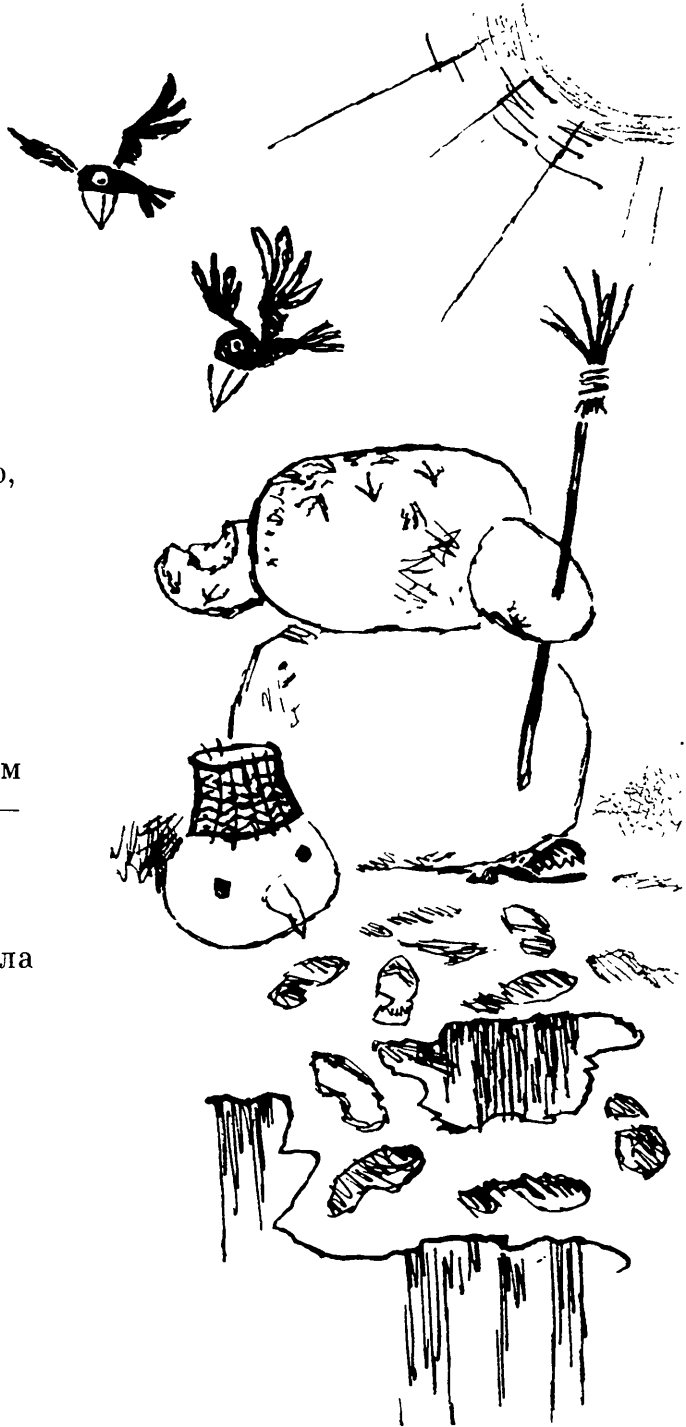
СНІГОВА БАБА

Бідна баба снігова
Ледве-ледве жива...
Як мороз перестав,
В неї ніс розтав,
А як сонце припекло,
В неї вухо потекло...

Ліву ногу десь заніс
Пес через дорогу,—
Бідна баба снігова
Стала однонога.

Праву руку із зерном
Розклювали круки,—
Бідна баба снігова
Стала однорука.

З пліч їй голову зняла
Дітвора бідова,—
Бідна баба снігова
Стала безголова...

СПЛЮХА

В понеділок
я проснувся,
У вівторок
позіхнув,
У середу
потягнувся,
У четвер
ізнав заснув.
У п'ятницю
я дрімав,
У суботу
спочивав,
А в неділю
днину цілу
Хропака затинав.

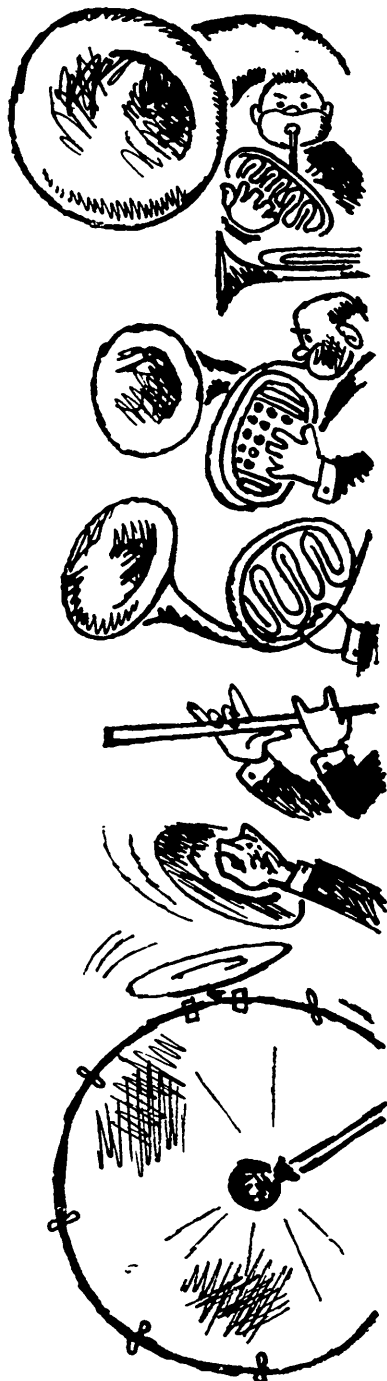

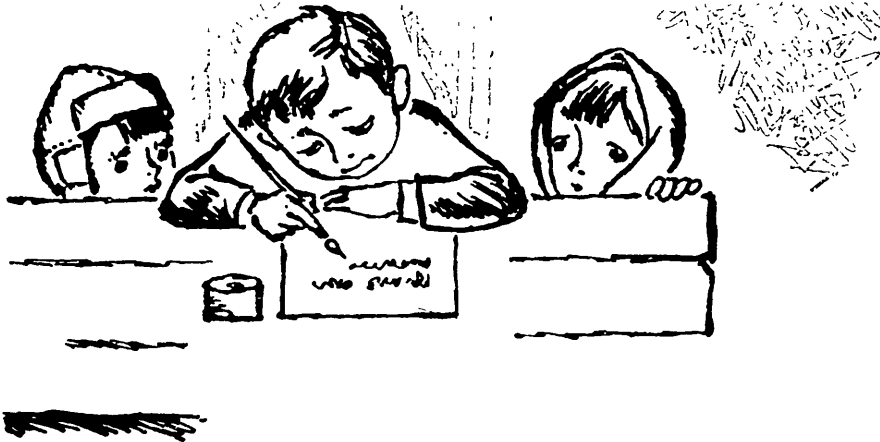
МУЗИКА НА ПЛОЩІ

Грає на площі оркестр духовий,
Музика ллється, наче прибій;
В тому оркестрі всі інструменти
Слухають палички, що в диригента.

Та ось одна дурна труба
Замість «бу-бу» взяла «ба-ба»,
За нею вслід буркун-тромбон
Узяв не той, що треба, тон.
Тут збилися флейта і кларнет,
Гобой, фагот і ще й корнет,—
Пішло — хто в ліс, хто по дровá,
Усяк по-своєму співа...
А диригент кричить, свариться:
— Та треба ж паличці кориться!

Лиш тарілки-торохтілки
Не збентежились ніскільки,
Та пузатий барабан
Бухав басом: «Бам-бам-бам!».

ЛИСТ ДО ФЕЇ

Голубонько феє, я чув, що ти звична
Носити дарунки під ніч новорічну,
Що всім тим малятам, которі слухняні,
Гостинці кладеш у панчохи вовняні.
Я хлопчик хороший, але в панчоху
Ти досі не клала мені нічого...

Вже мало лишилось до Нового року,
Напевне, й цей раз не пропустиш ти строку
Але за одно мені дуже боязно —
Що будеш ти їхать кур'єрським поїздом
І знову минатимеш біднії хатки,
Де є хороші хлоп'ятка й дівчатка.

До тебе пишу я цей лист терміновий,
Щоб сіла ти, феє, на поїзд поштовий.
На кожній зупинці він буде стояти,
Край кожної хати, де діти-малята,
Щоб ти, наша феє, люба та мила,
Всіх діток гостинцями обділила.

БІДНЯЦЬКА ЯЛИНКА

Цей вірш про новорічне свято.
Надворі сніг біліє, як вата.
Надворі віє, надворі мете,
А дітям у хаті — весна цвіте.

То не весна, то зелена ялинка,
Гарна — як писанка, як картинка!
Висять на ній яблучка, грушки, цукерки,
Лялечки, прянички, кульки, цеберки.

Ведмедики білі з пухкої шерсті,
Автомобілі з тонкої жерсті,
Поїзд предовгий — вагони з картонок,
На самім вершечку басує коник...

Підкравсь я до нього — ось-ось упіймаю...
Прокинувся, дивлюся — нічого немає;
Усі ті розкоші я бачив у сні —
Тато не справив ялинки мені...

Лиш на шибках мороз щедровитий
Впвів узорі — чи квіти, чи віти.
Встав я з постелі і за хвилинку
Пальчиком стер ту бідняцьку ялинку.

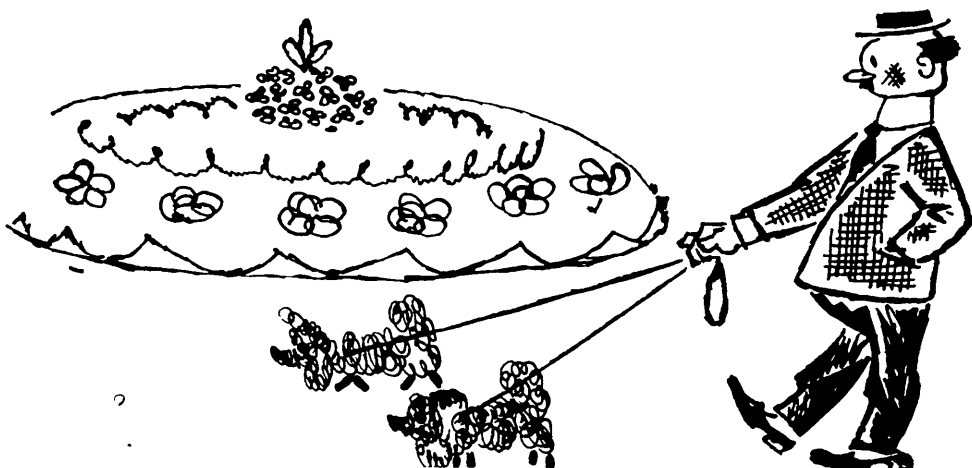
МІСЬКИЙ ДВІР

Ой сумно, сумно діворі
В цьому великому дворі!
А тут же й дерева, і клумби квітучі,
І сонце ллє з неба проміння палюче;
А тут же кругом — аж десять під'їздів.
А тут же вгорі — балконів штук двісті,
А тут же й швейцар на гармонії грає,—
Так гарно — здається, неначе у раї...

Але суворий пан Закон
Держить все те мов під замком
І каже дітям: «Ви, малята,
Не смійте у дворі гуляти!»

Діти з балконів у двір виглядають,
Діти зажурені, тяжко зітхають;
Як же їм тут не зітхати, не журиться —
В домі сидять вони, як у в'язниці.
Є у дворі три високі соснини,
Мов щогли піратської бригадини¹.
Хочеться скікнути
Туди аж-аж-аж,
Голосно крикнуть:
«На абордаж!»
Тільки біда ж —
Закон не велить...
Якби вже скоріш той закон повалить,
Щоб завжди могли хороші малята
У себе в дворі на волі гуляти.

¹ Бригадина — двощоглове парусне судно
(нагадує галеру). Першими плавали на бригадині
алжирські пірати.

СЛОВО «ПЛАКАТИ»

Колись таки житимуть люди щасливо,
Забудуть про сльози й плачі.
І дуже можливо,
Що діти, малі читачі,
У книжці старій випадково
Натраплять забуте слово
Й спитають учительку хором:
— Синьоро!
А що воно за
    с л ь о з а?
І як ото —
    п л а к а т и?
Учителька сивим волоссям трусне,
Всміхнеться до учнів крізь скельця пенсне
Й почне
Пояснять і тлумачить,
Що воно значить.

Уважно прослухають вчительку діти,
Хоч, мабуть, не зможуть того зрозуміти,
І дома, до жартів охочі,
Натруть цибулею очі,
Та замість плачу у них
Вийде крізь сльози сміх.

І ось поведуть цікавих дітей,
Як водять в звіринець чи в ліс,
Колпсь на екскурсію в древній музей,
Похмурий музей
Сліз.

Похмурий музей, та байдуже —
Печаляться діти не дуже.

На щастя, той біль, що нас мучив колись,
Не так, як теперішній, чутн,
І сльози гіркі, що в минулім лплись,
Сьогодні ми можемо забути.

Учителька скаже: — Хлоп'ята, дівчата,
Ми зараз оглянемо всі експонати.

Он сльози, що мати над сином лила,
Як мерз він у люті морози.
Он — сльози жінок, що не мали житла,
А ось — безробітного сльози.
Ці сльози зронив чорношкірий хлопчак —
За те, що він негр, — його били,
Хоч сльози, здається, на вигляд і смак
Однакові в чорних і в білих... —
Тут учні спитають учительку враз:
— Синьйоро! Він плакав від болю?
— Ні, діти, він хлипнув один тільки раз
І тут же поклявся: «Доволі!»

Так діти щасливі
Майбутніх людей
Узнають про сльози
Колишніх дітей,
Про тих, що і мерзли,
І голодали,
Про тих, що страждали,
Що гірко ридали.

І скаже учителька:
— Сльози текли,
І моря солоного грізні вали
Змели із землі перешкоду
До щастя людського роду.

ЛИСТІВКИ З ВИДАМИ МІСТ

Поштові листівки з видами міст
Купує в Італії кожен турист.

Ось Рим — Колізей, Капітолій і Форум...
Мілан із славетним готичним собором,
Ось Піза з своєю похилою вежею,
Венеція-краса з каналів мережею,
Ось Генуя — гавань, палаци блискучі,
Неаполь — затока, Везувій димучий...

Чудово! Прекрасно! Розкішні види!
А глянь за картинки — чи так воно вийде?

Чи справді в Венеції тільки й роботи —
Гондоли ганять і співають без турботи?
Чи справді безжурні неаполітанці
Тільки те й знають, що гулі і танці?

Не вірю я чужим речам,
А вірю я своїм очам.
Дозвольте, синьйори, самому розглянутися
На всі ті міста — у натурі, без глянцю.

Хай сам подивлюся,
Хай сам я побачу,
Кому як живеться,
Хто скаче, хто плаче.
Хай сам я узнаю,
Хто як міркує,
Хто діло робить,
Хто байдикує,
Хто на роботу йде не снідавши.
Хто спать лягає не обідавши,
Та ще й на камені на голому,
Бо ніде прихилити голову...

Погляньте і ви за картинки, синьйори:
Картинки веселі, життя — суворе.

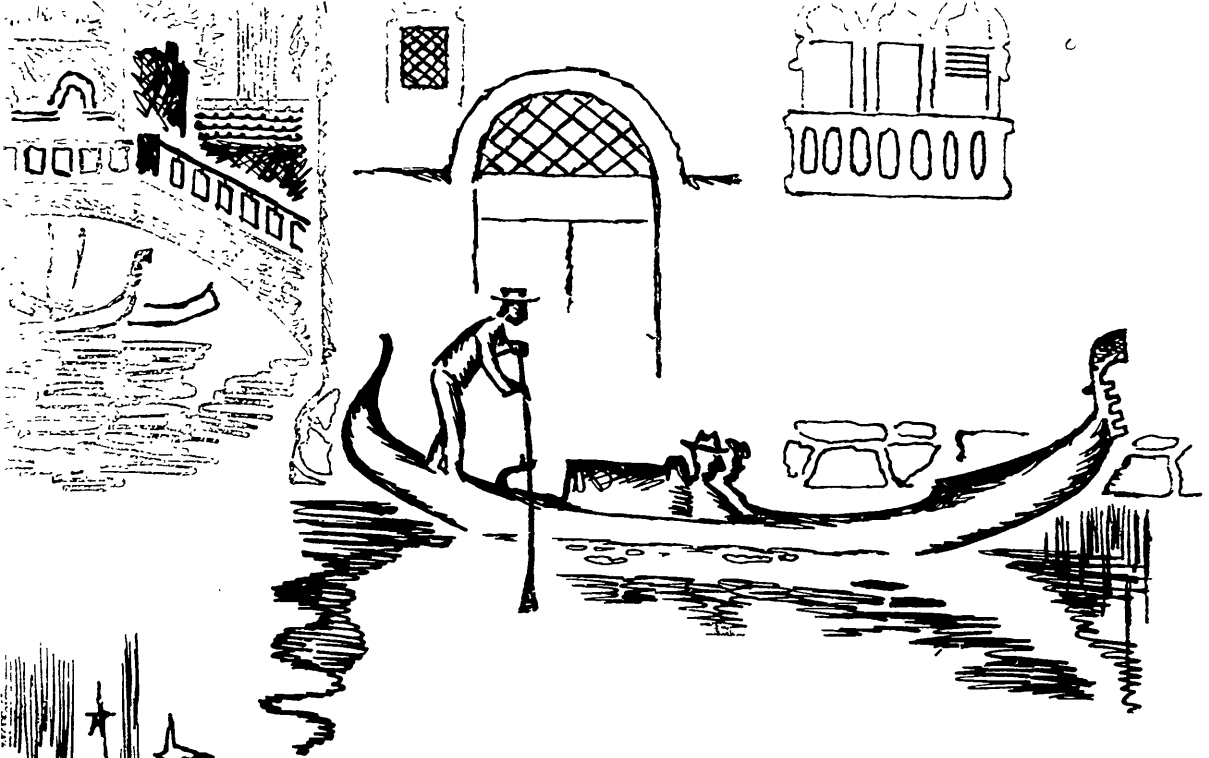
НЕАПОЛЬ БЕЗ СОНЦЯ

Є в нашому Неаполі
провулок Паллонетто.
Він досі не оспіваний
ще ні одним поетом.

У ньому темно й сумно,
у ньому брудно й тісно.
Будинки все похмурі,
а люди все понурі...

Хто ж дасть слова і музику,
хто заспіває пісню
Про тебе, мій Неаполю,
без сонця й без лазурі?

ВЕНЕЦІЯ ВНОЧІ

Міст над водою виситься,
Міст і в воді підвісився;
Над мостом — ко́ло місяця,
Й під мостом місяць міститься.

Не розбереш, куди не кинь,
Де височінь,
Де глибочінь,
Де справжній міст, де справжній місяць,
В воді чи в небі зорі світять.

НЕДІЛЬНА ПРОГУЛЯНКА

Люблю я в неділю по місту пройти
Так собі, просто, без цілі й мети.
На площі Навона на хвильку спинюся,
На обеліск іще раз подивлюся
Та полюбуюся трохи прохожими,
Гляну, як римляни лижуть морозене,
Потім помалу далі піду,
Послухатъ, як музика грає в саду,
Потім ізнову на площі стану
Біля чудового фонтана.
Отут би присісти, вдихать прохолоду,
Та місця не знайдеш — такого народу!
Тісними рядами бабусі і мами
Сидять на огряді з своїми дітками.
А де ж батьки їх? Річ відома —
Вони сьогодні працюють дома;
У кожного є якісь підробітки,
Бо свято святом, а гроші братъ відки?

ПЛОЩА МАСТАЇ

В Римі, на площі Джованні Мастаї,
Діти купаються у водограї.
Діти купаються, в бризках хлюпоцуться,
В воду пірнають, в басейні полощуться.

Проходить тролейбус — вагон як не трісне.
Народу у ньому набилося тісно.
Дивляться з вікон люди сердито:
Що вони коять, бісові діти?

Дивляться з вікон, сваряться пальцем:
«Гей, ви, шкодливці! Не можна купаться!»

Та у людей під пітною одежею
В душах я інше читаю-вистежую.
Думають дяді: «Щасливі вони,
Ці безтурботні малі пустуни!
Чим у конторах скрипять оце перами
Чи в міністерстві корпять над паперами,
Краще було б, безперечно, і нам
Прохолоджатись, як цим пацанам,
Хлюпатись, плюскатись у водограї.
Тут ось, на площі Джованні Мастаї».

ДЕ ДІЛИСЯ ФЕЇ

Де ділися феї?
Про них щось давно
Не чуто.
Вони розпрощались, напевне, з землею,
Пішли десь у море, на дно,
Або у небеснім роздоллі
Шукають кращої долі.

Що ж мали робити, бідні?
Вони були безробітні!
Сиділи у замку старім день при дні,
Всі невеселі, усі смутні,
Марніли з журби і скорботи —
Ніхто не давав їм роботи.

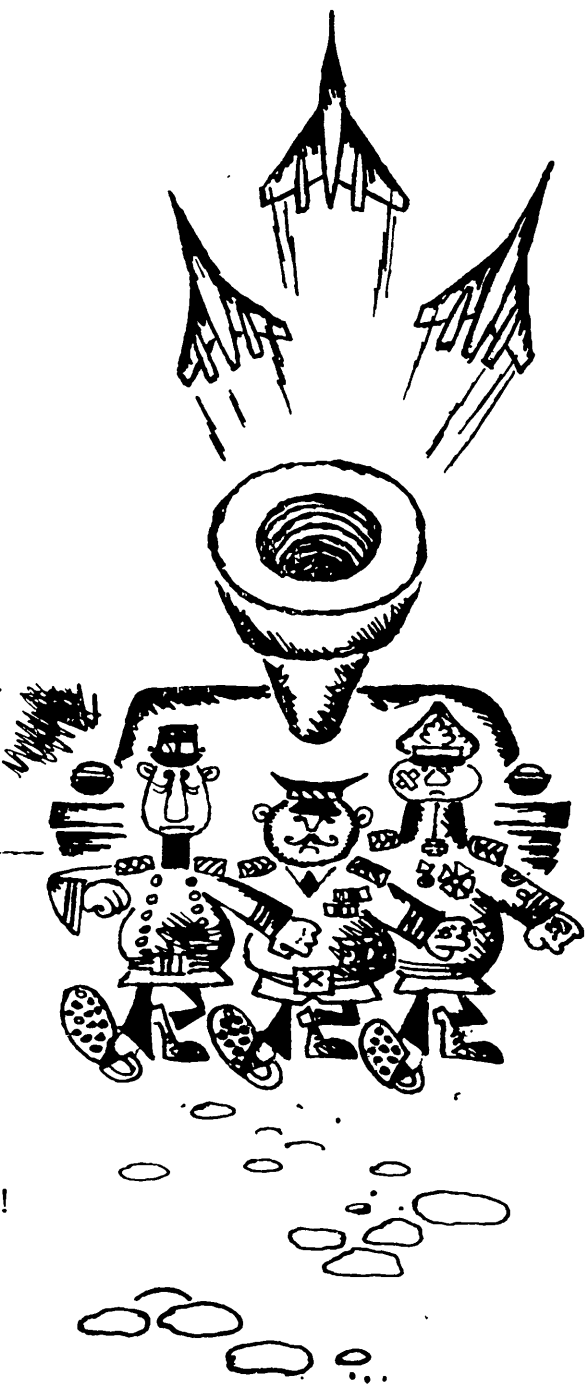
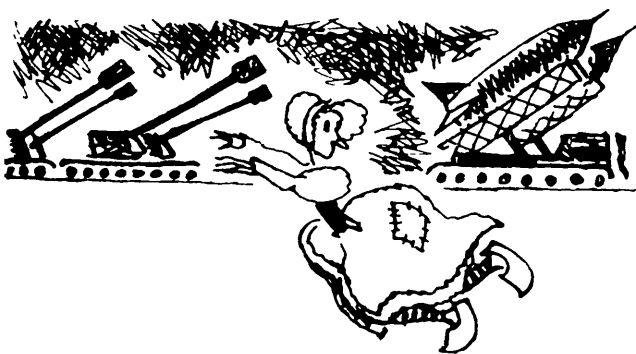
Послали вони у світи представницю,
Чи відьму якусь, чи так чарівницю,—
Може б, вона їм де службу знайшла.
Та відьма була
Худа й мала,
Сама — як дрючок,
А ніс — як крючок,
І все тремтить, як в мороз сирота
(Ходила вона без пальта).

Як тільки та відьма додому прийшла,
Всі феї —
До неї:
— Ну як, мала?
Скажи, де була,
Що ти віходила,
Яку ти службу для нас найшла?

І відьма феям відповіла:
— Страшні-страшнючі на світі діла,
Аж волос угору лізе —
Кругом безробіття й криза...
Де вже я не шукала,
Де вже я не питала,
Як уже я не просила —
Не помагає ніяка сила!
Усе без діла,
Усе дарма,
Для вас роботи ніде нема.
Кому ті казки потрібні? —
Скрізь голод, холод, злидні.

Людей притисли нестатки —
Борги, податки, видатки,
Плати за квартиру, за газ...
Старі все чекають пенсії,
Та довго затримують десь її...
Кому вже тут буде до нас?

А ще подекують люди —
Війна незабаром буде.
Я бачила, як крокували
По вулиці три генерали —
Такі пикаті, пузаті,
На них мундири багаті,

За ними — танки, гармати
І міномети горлаті...
Ледве-не-ледве од них я втекла!
От які, сестри, на світі діла,

От які всюди порядки...
От тут і живи...
Не знаю, як ви,
А я пакую манатки
І геть звідсіля без оглядки.

Давай тоді феї готуватись до втечі,
Давай вони пакувать свої речі.
Який зчинивсь переполох —
Ох, ох!
Прекрасна фея Синьокоса
Стала з тривоги сивоволоса;
У бідної Білосніжки
Від хвилювання підгиналися ніжки;

Маг-чародій
Забув свій жезл чарівний;
У Червоної Шапочки
Загубилися тапочки,
А Попелюшка
Не знайшла капелюшка...
Нарешті зібрались, на хмару сіли
І світ за очі полетіли.

Лишили вони невеселе видовище:
Там, де був замок, стало пустовище,
Зачарований ліс
Кропивою заріс,

По Сонній Красуні
Комашня уже суне,
Залазить у вуха, у ніс...
Страшно і сумно!

Прохають даремно тепер малюки:
— Бабусю, дідусю, кажіть нам казки!
— Забула,—
Зітхає бабуня.
— Забувсь,—
Позіхає дідусь.

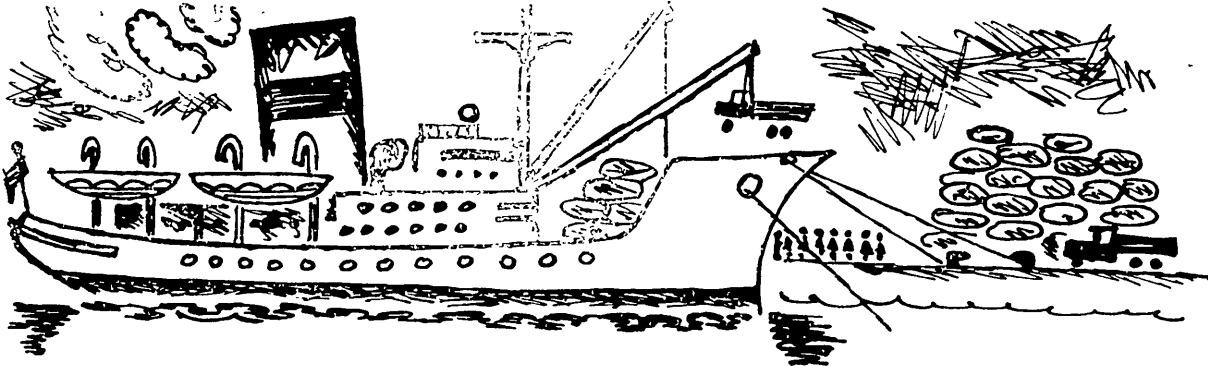

Як феї пішли, то й казки забулись.
Як же зробити, щоб феї вернулись?
Я людям би ось що пораяв:
Піти до вояк-генералів
Та й попросити: — Пани генерали!

Чи не дали б ви звідси драла?
Летить собі з богом на Місяць, на Марс,
А хоче — й за Марс, тільки далі від нас.
Стріляйте, бабахайте там досхочу,
Аби на землі вас ніхто не почув.
Коли вам стрільба та пальба до вподоби,
Хай ранком вас будять снаряди і бомби,
Нехай кулемети, — їх любите ви, —
Вечірні татакають вам молитви,
Хай сняться вночі вам трофеї,
А ми заживемо веселі й раді
У щасті, в достатку, у мирнім труді, —
Тоді
До нас вернуться феї.

ПАРОПЛАВ

— Скажи, пароплаве, дуже прошу,
Скільки ти можеш везти вантажу?

— Можу я з тисячу взять пасажирів,
Лантухів з вугіллям сотень чотири,
Катер, три шлюпки, троси та крани,
Ну, і матросів, ну, й капітана.

Швидко ходжу я — ніби літаю —
Від Порто-Ріко аж до Китаю;
Буря бурхоче, море рокоче —
То мене хвиля в боки лоскоче.

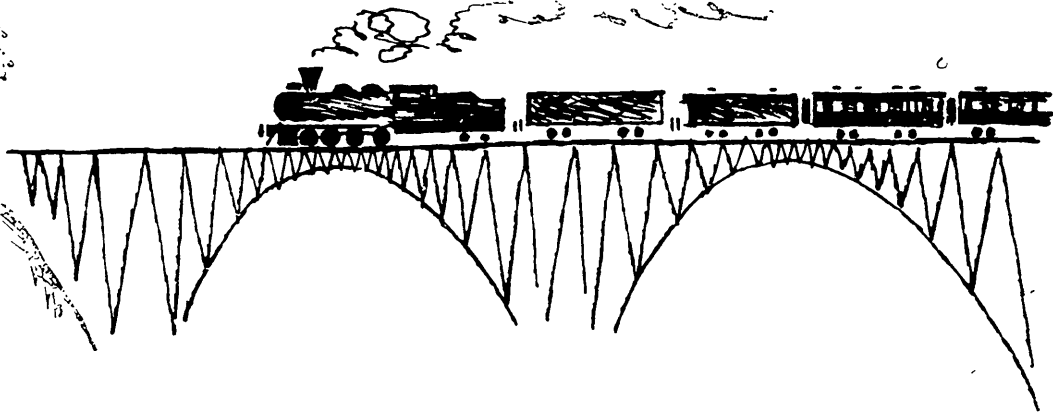
Та як примусять мене супостати
В трюми узяти бомби й гармати,—
Сам пропаду,

а піду

все одно

З ними

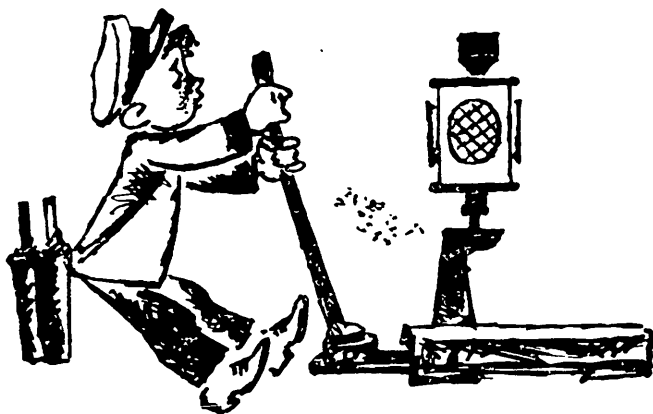
на дно!

ШІСТЬ ТИСЯЧ ПОЇЗДІВ

По коліях Італії,
Між гір, долин, полів,
Вистукують, вигрюкують
Шість тисяч поїздів.

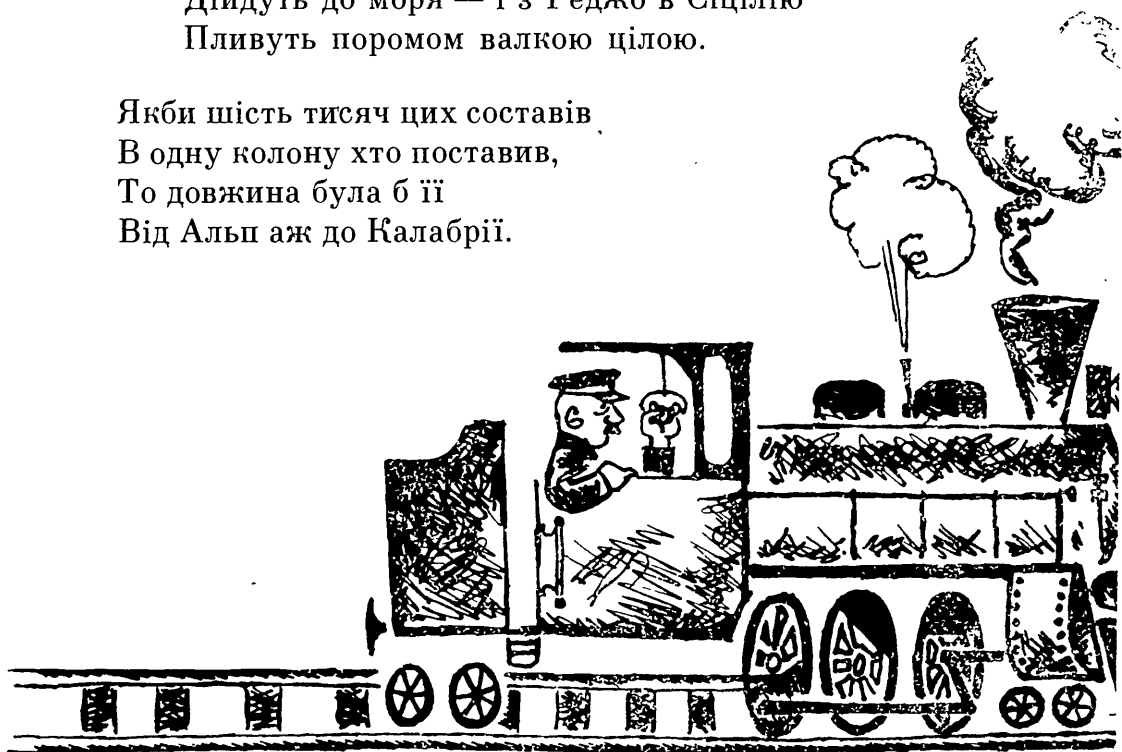
В різні міста ідуть поїзди,
Сідай у вагон і їдь — хто куди,
Ідуть поїзди у Мілан, у Турін,
В П'яченцу, Віченцу, Фаенцу і в Рим;
Йдуть у Флоренцію, йдуть у Венецію,
Йдуть у Неаполь, у Парму, у Спецію...

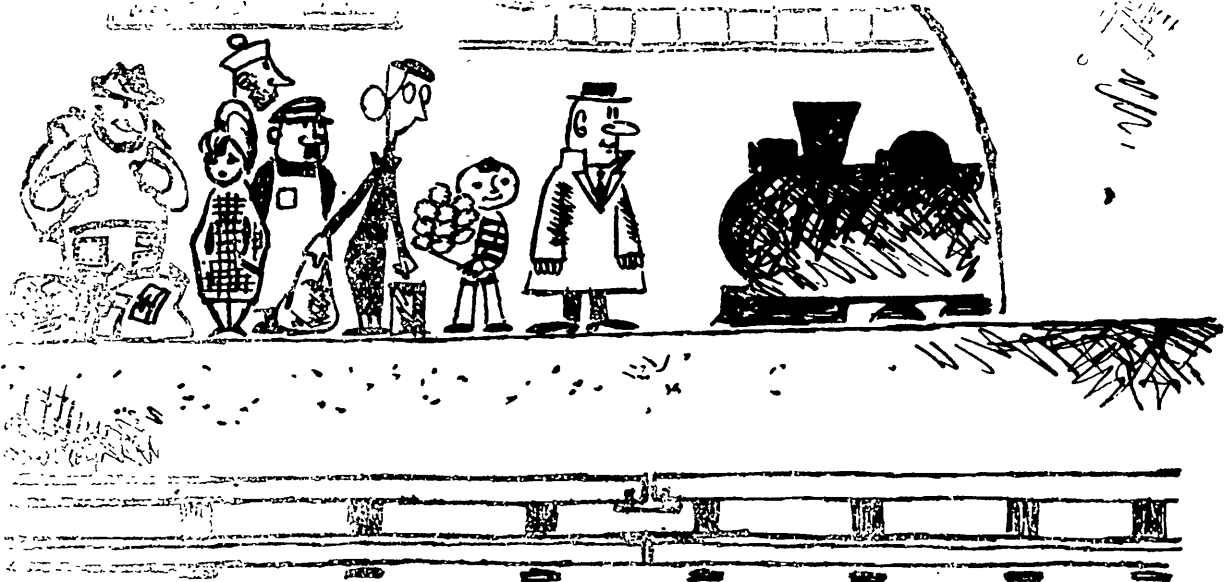

Дійдуть до річки — не треба брести:
Їх по сухому проводять мости;
Дійдуть до моря — і з Реджо в Сіцілію
Пливуть поромом валкою цілою.

Якби шість тисяч цих составів,
В одну колону хто поставив,
То довжина була б її
Від Альп аж до Калабрії.

І кожен состав веде машиніст,
Пильнує, де спуск, а де — переїзд.
Дасть пари — і поїзд іде на весь хід,
А схоче — зупинить машину, і квит!
Тому я раджу усім вам, синьйори:
Не зліть машиніста, бо буде вам горе.

СТАНЦІЯ

Велика станція
Порядком радує,
Вона по радіо
Про все нагадує:

«Поїзд такий-то у стільки годин
Рушає з платформи номер один».

Трапиться поїзду десь запізниться,—
Просить пробачення в нас залізниця:

«Поїзд, що мав прибути у стільки,
Спізняється нині хто знає на скільки».

А коли поїзд нарешті прибуде,
Радіо скаже, щоб знали всі люди:

«Поїзд на станції така й така,
Вилазь, хто далі не брав квитка».

Потім розкаже всім по порядку,
Де кому треба робить пересадку.

І пасажирам пояснить статечно,
Як до вокзалу вийти безпечно.

(Бо як під поїзд попадете,
Вже не поїдете більше ніколи ви!):

«Не переходьте через колії,
У нас тунелі є на т́е».

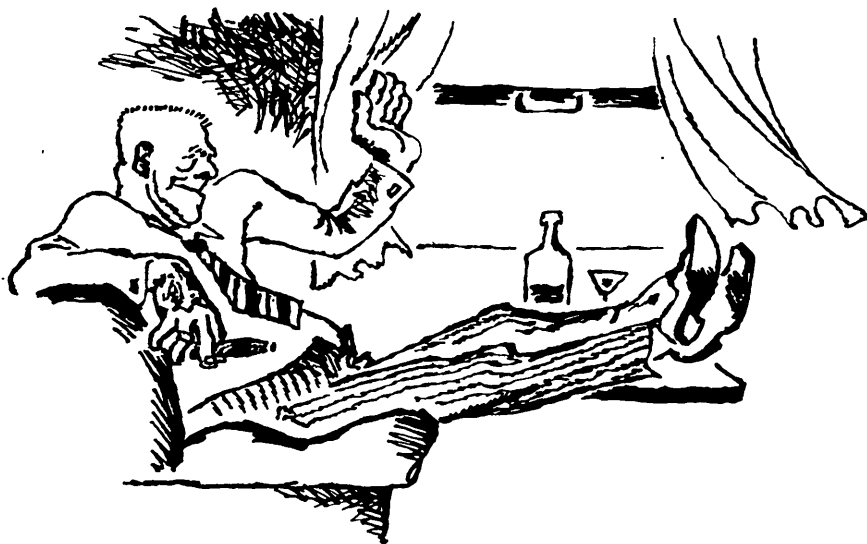
ТРЕТІЙ, ДРУГИЙ, ПЕРШИЙ КЛАС

У третьому класі — тверді лавки,
Там їдуть селяни й робітники;
Ось дві бабусі, у них сусідка —
Якась весела дебела тітка;
Вона без квитка провозить у кошику
Півника-співника й курку-кокешку.

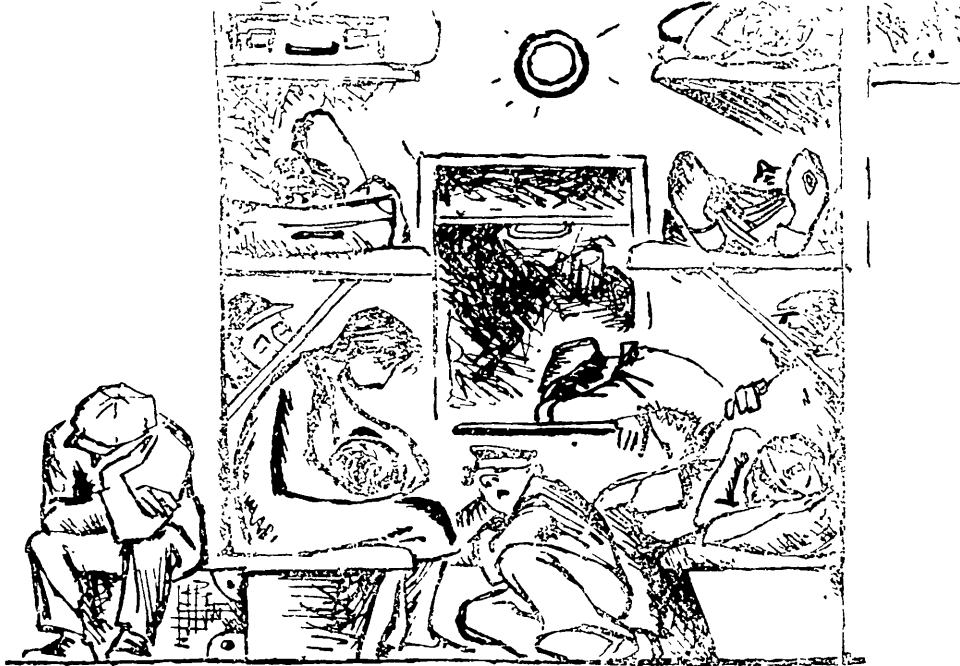

У другому класі — м'які дивани,
Тут публіка «чиста» — панки, міщани;

Ось в окулярах інтелігент,
А ось бідовий торговий агент
Снує без угаву між пасажирами,
Сир рекламує якоїсь там фірми.

У першому класі ноги задер
Американський мільярдер:
— Італія гарний, країна ол-райт!
Скільки вам долар? Я забирайт.—
Та провідник йому чемно й поважно:
— Пробачте, країна у нас не продажна!

СПАЛЬНИЙ ВАГОН

Темно надворі, ніч дощовита,
Людей у вагоні битком набито;

Всі потомились — чи сплять, чи куняють,
Діти малі засинають, де знають,—

На чемодані, як не на лаві,
Мостять голівки чорняві й біляві.

Спить та дитина одітою, взутою,
Мати ще зверху хусткою вкутає.

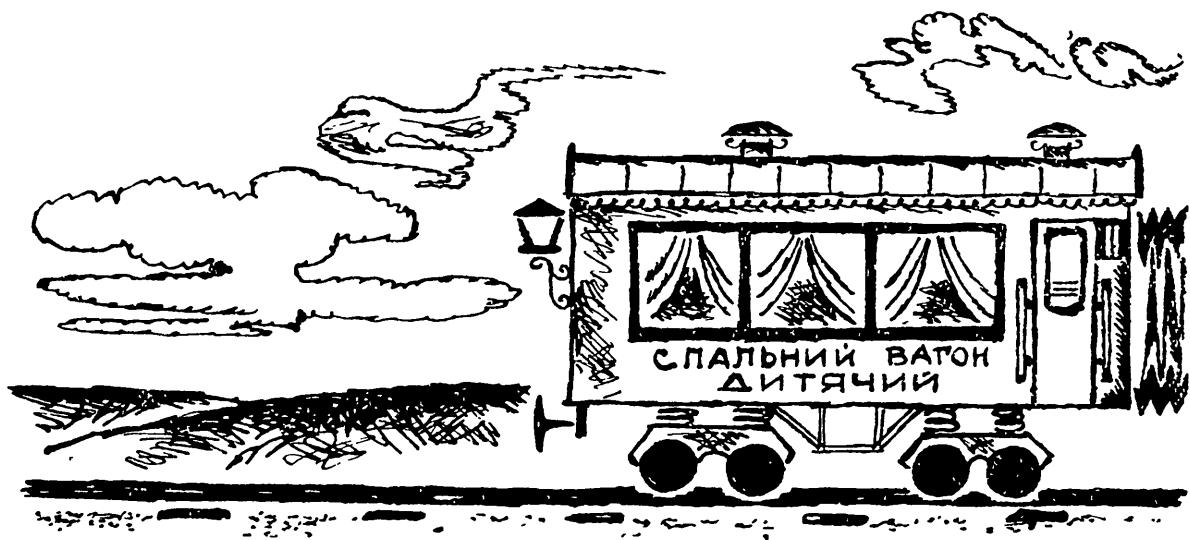
Тут же, розлігшись серед купе,
Якийсь морячок завзято хропе.

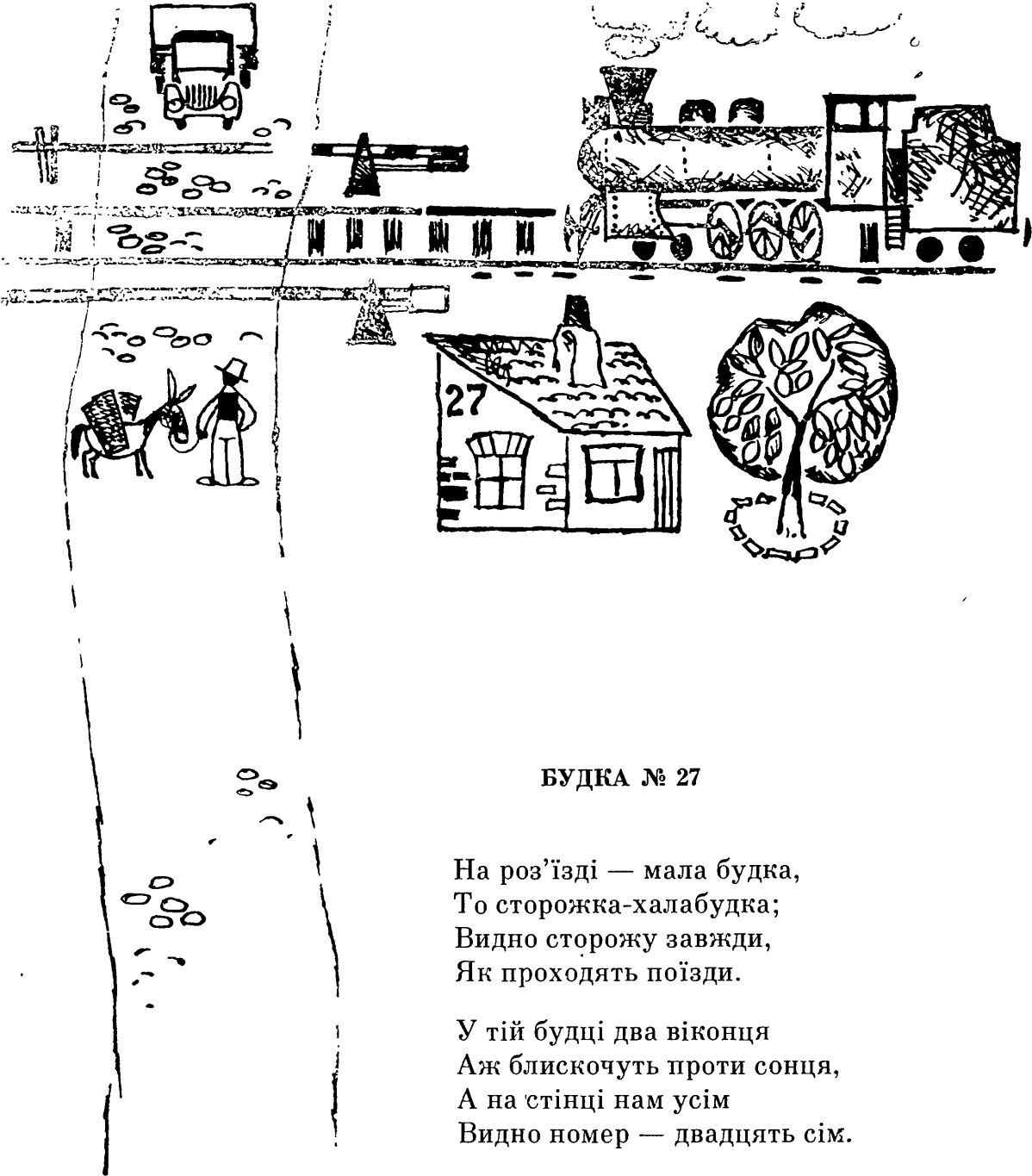
Якби в тому поїзді я був хазяїном,
Розпорядився так би негайно:

Щоб у дітей був хороший сон,
Всіх перевести в спальний вагон,

В голову дати подушку біленьку,
А укриватись — ковдру тепленьку.

Ще й наказав би колесам до ранку
Тихо-тихенько співать колисанку.

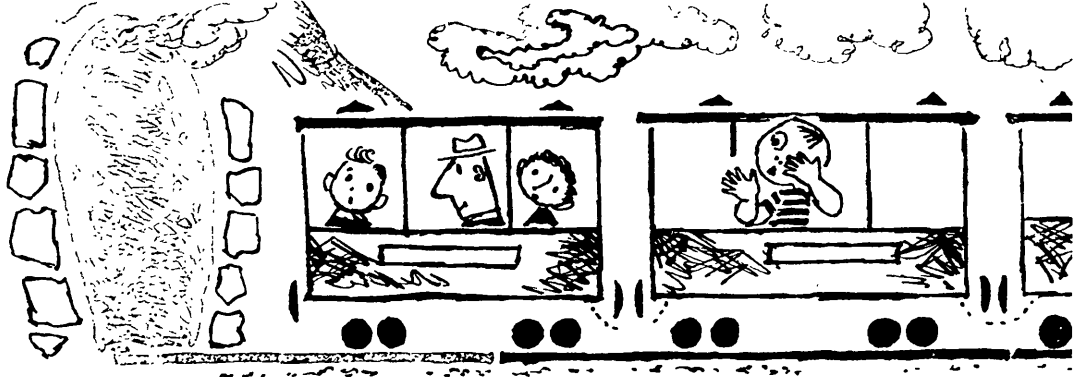

БУДКА № 27

На роз'їзді — мала будка,
То сторожка-халабудка;
Видно сторожу завжди,
Як проходять поїзди.

У тій будці два віконця
Аж блискочуть проти сонця,
А на стінці нам усім
Видно номер — двадцять сім.

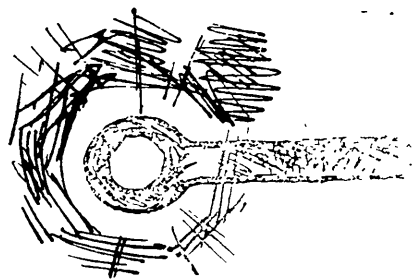

ТУНЕЛЬ

Тунель —
Це як ніч, але ненадовго.
Хоч в око стрель —
Не видно нічого!
Одну лиш хвилину триває тьма:
Не встигнеш злякатись — її вже й нема.

ТОВАРНИЙ ПОЇЗД

Мелькають вагони один за другим,
Всі чорні-пречорні — везуть вони вугіль.
В одних лиш дверцятках
Біленька цятка —
Цікава мордочка телятка.

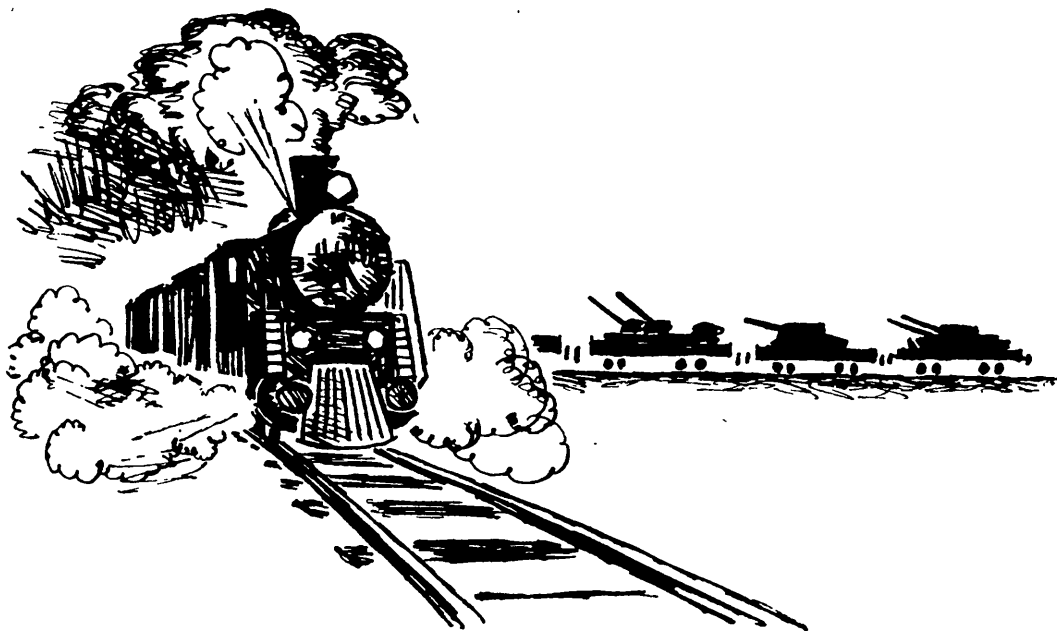
ЧЕРВОНЕ СВІТЛО

Світло червоне —
Проїзд заборонено!

Кур'єрський поїзд стоїть, нервується:
«Мені потрібна зелена вулиця,

Щоб я, мов вітер, все гнав і гнав...
Ану, негайно змініть сигнал!»

Світло червоне і слухать не хоче —
В темряву ночі зорить, не мигоче.

«Що за нахабство! Кажу ж — пропусти!
Важних осіб я повинен везти!»

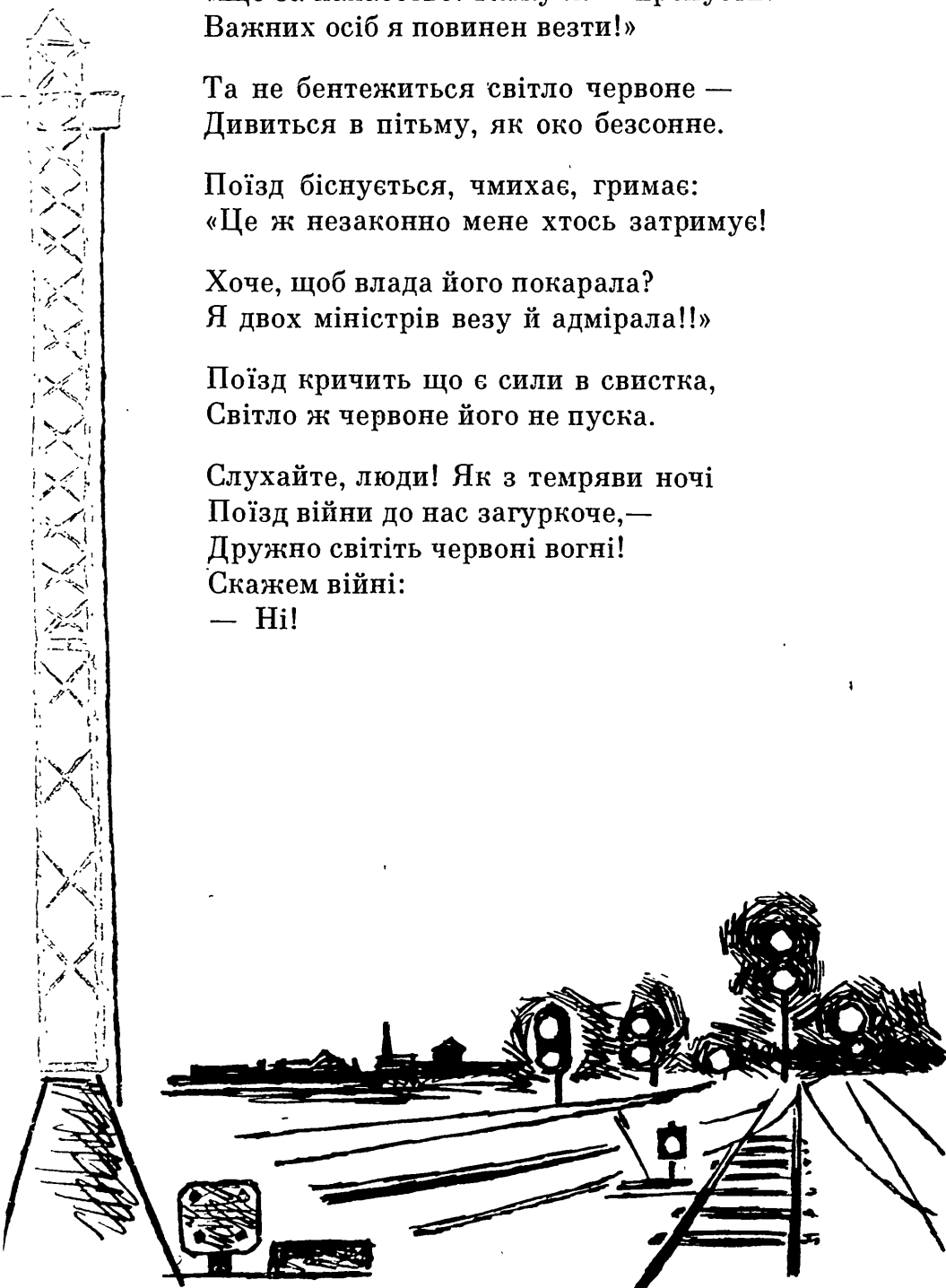
Та не бентежиться світло червоне —
Дивиться в пільму, як око безсонне.

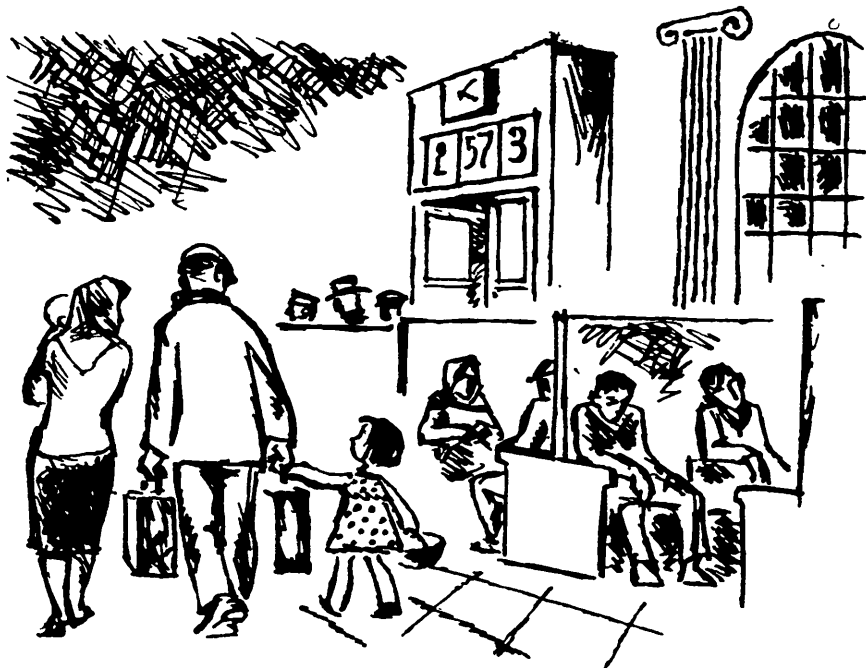
Поїзд біснується, чмихає, гримає:
«Це ж незаконно мене хтось затримує!

Хоче, щоб влада його покарала?
Я двох міністрів везу й адмірала!!»

Поїзд кричить що є сили в свистка,
Світло ж червоне його не пуска.

Слухайте, люди! Як з темряви ночі
Поїзд війни до нас загуркоче,—
Дружно світить червоні вогні!
Скажем війні:
— Ні!

ЗАЛА ЧЕКАННЯ

Якщо ти в місті не маєш кутка,
Марш на вокзал і, не бравши квитка,

Йди собі сміло до зали чекання,—
Зможеш ти там перебути до рання.

Всядься на лаві між двох клумаків,
Спи там під спів паровозних свистків.

Пройде черговий, гляне — й ні гадки
(Певне, то жде пасажир пересадки).

— Не пересадки, а дня я чекаю:
Вдень я блукаю, роботи шукаю.

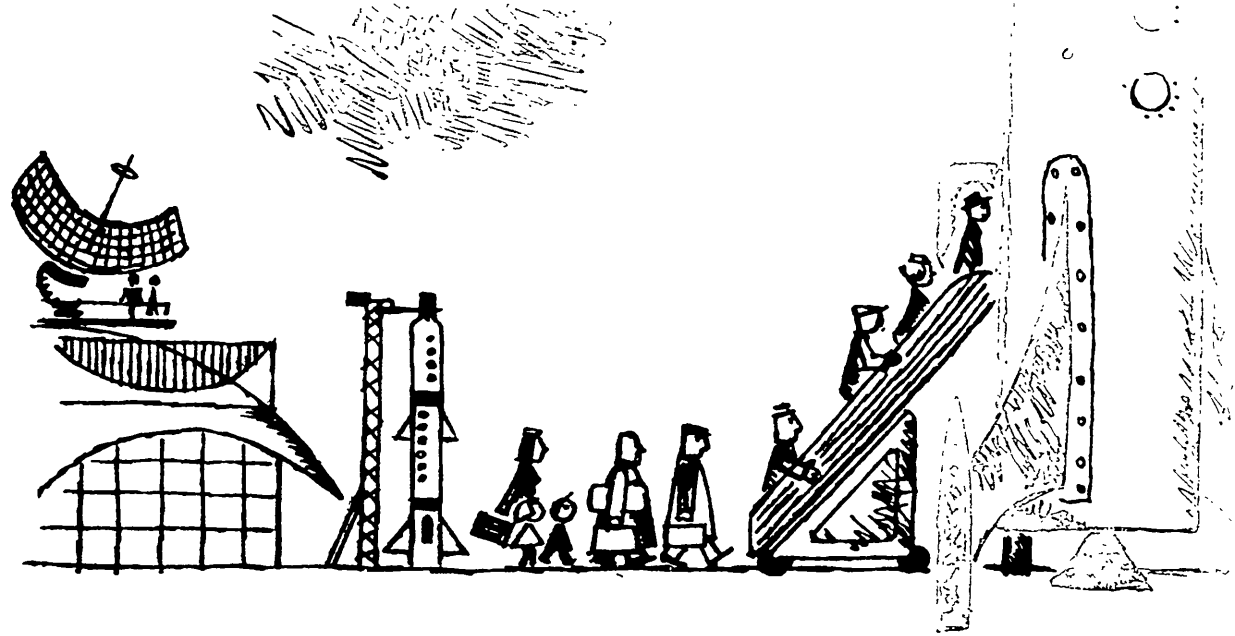
Блукаю-шукаю — й ніде не знайду,
Знов на ніч до зали чекання іду.

Я вас прошу — не будіть мене, люди:
Мабуть, не скоро мій поїзд прибуде...

Почую крізь сон паровозний свисток,
Здається мені — то фабричний гудок.

І ти, черговий, не тривож нещасливця,—
Нехай йому трохи робота посниться.

ПОЇЗД МАЙБУТНЬОГО

Гей, кому треба, в вагон піднімайсь!
Подано поїзд кур'єрський на Марс.

О восьмій годині, на час вечері,
Будем за графіком ми на Венері.

Далі зупинка у нас на Сатурні,
Там будуть танці, розваги культурні.

Можемо Сонце об'їхати кругом,
Потім шугнути Чумацьким Шляхом,

І незабаром — не встиєш огледіться —
Вже перед нами Велика Ведмедиця.

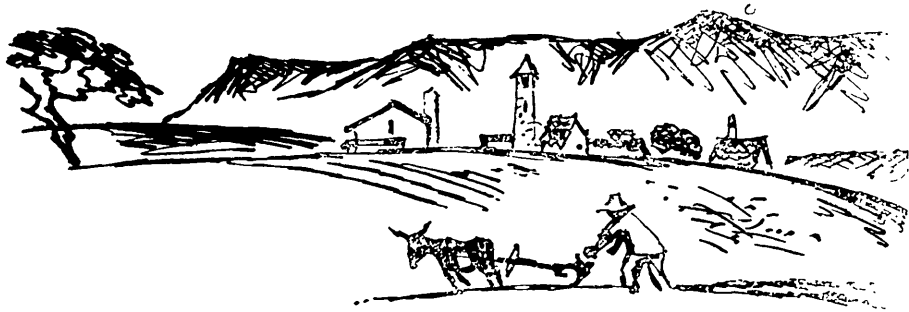
Рушив у путь міжпланетний експрес,
Лиш смуга біліє в блакиті небес.

Аж ось на вокзал якась жінка прибігла.
— Яка досада! Знову не встигла!

— Синьйоро, не треба так хвилюватися:
Наступний поїзд — хвилини за двадцять.

— Мені недалечко, тільки до Місяця,
Поїду тролейбусом номер тисяча.

ПОЇЗД ЕМІГРАНТІВ

В цьому поїзді, погляньте,
Їдуть бідні емігранти.

У емігранта легкий чемоданчик,—
В нім одежина, хліб, померанчик,

З рідного поля вузлик землиці,
Щоб на чужині менше журиться...

У чемодан тільки серце не влізло,
Та й не хотіло — просилося слізною,

Щоб не забрали його за море,
А кинули дома, нехай і на горе;

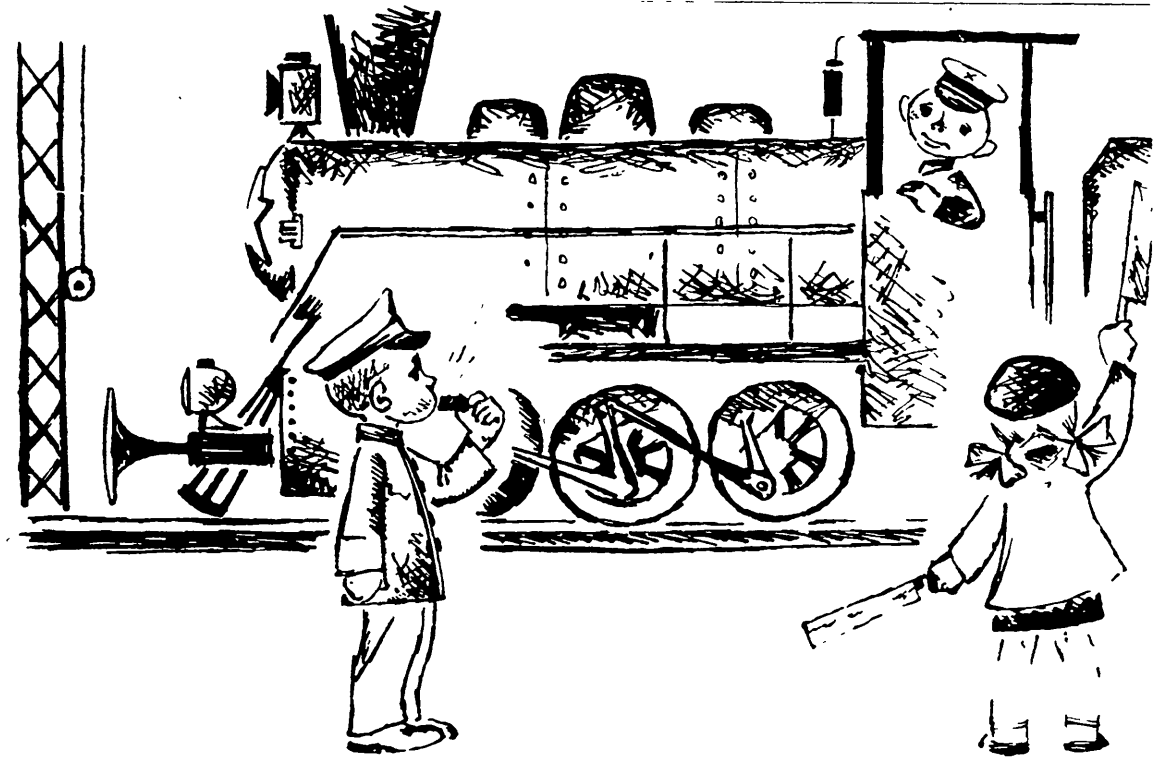
Як вірний собака, лишилося в полі,
Де ми працювали голодні і голі.

Онде те поле, хоч бідне, та рідне...
Та поїзд мчить... Вже поля не видно...

ДИТЯЧА ЗАЛІЗНИЦЯ

Є в світі країна — мені це не сниться!—
Де мають малята свою залізницю.

По залізниці туди й сюди
Їздять маленькі прудкі поїзди.

Та не цяцькові, а настоящі,
Такі, як в дорослих, а може, ще й кращі.

На тій залізниці усі службовці —
Маленькі діти, дівчатка і хлопці.

Начальником станції тут — малючок,
Трошечки більший за власний свисток.

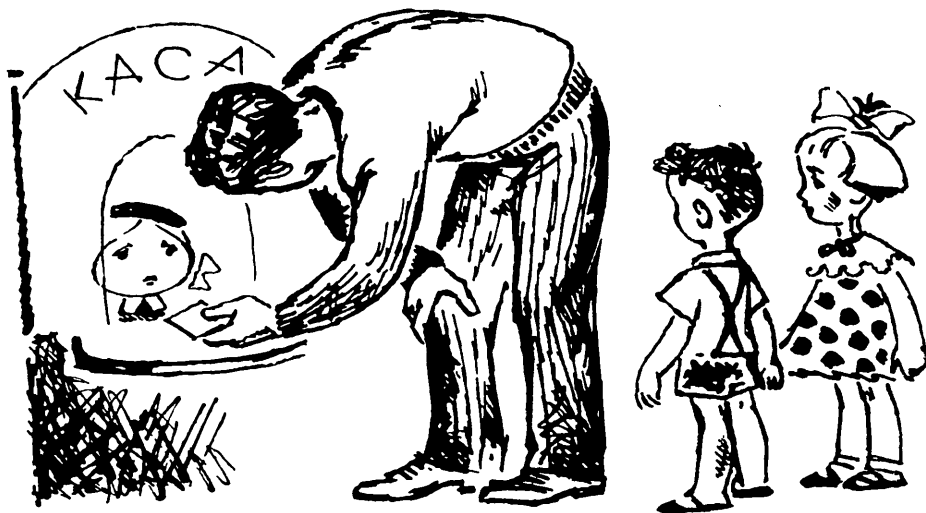
А черговою — дівчинка ця,
Ще менша, мабуть, від свого прапорця.

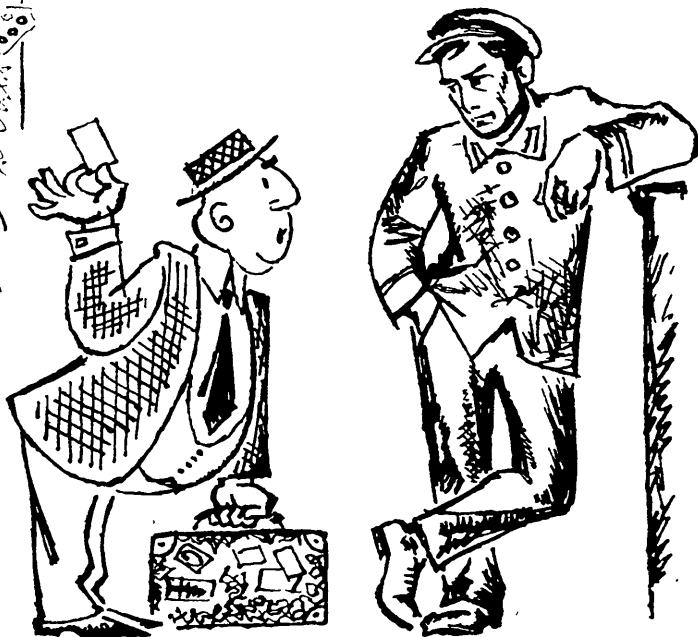
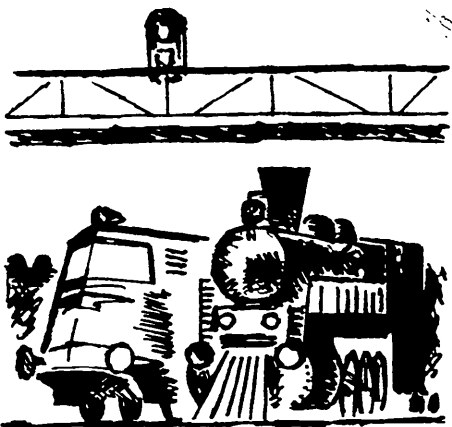
Й кондуктор не вищий від них на зріст,
І контролер, і сам машиніст.

А ще — у який ти не зайдеш вагончик,
Усі там місця побіля віконечок.

Що це залізниця дитяча, показує
Всім пасажирам напис над касою:

«Дістануть квитки
Лише ті батьки,
Яких супроводжують малюки».

ПОЇЗДИ СТРАЙКУЮТЬ

— Гей, черговий!
Прошу, скажи мені:
Скоро швидкий
Піде на Ріміні?
Що за затримка? Чи розклад змінився?

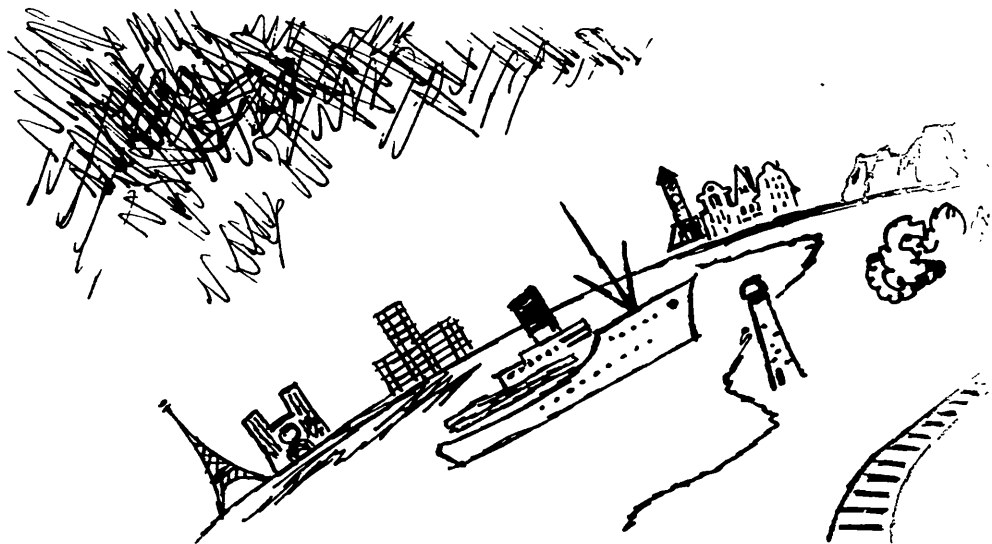
— Ні, на всій лінії рух зупинився.
Всі поїзди,
Всі, як один,
Стали на сорок вісім годин.

— Щось зіпсувалось? Десь неполадки?

— Так, неполадки: погані порядки.
У залізничників плата мала.
Треба, щоб плата більша була.
Як паровозу вогонь і вода,
Людам потрібні пиття і їда.
Про це, панове, завжди пам'ятайте,
Тоді й роботи із нас питайте.

ДАЛЕКА МАНДРІВКА

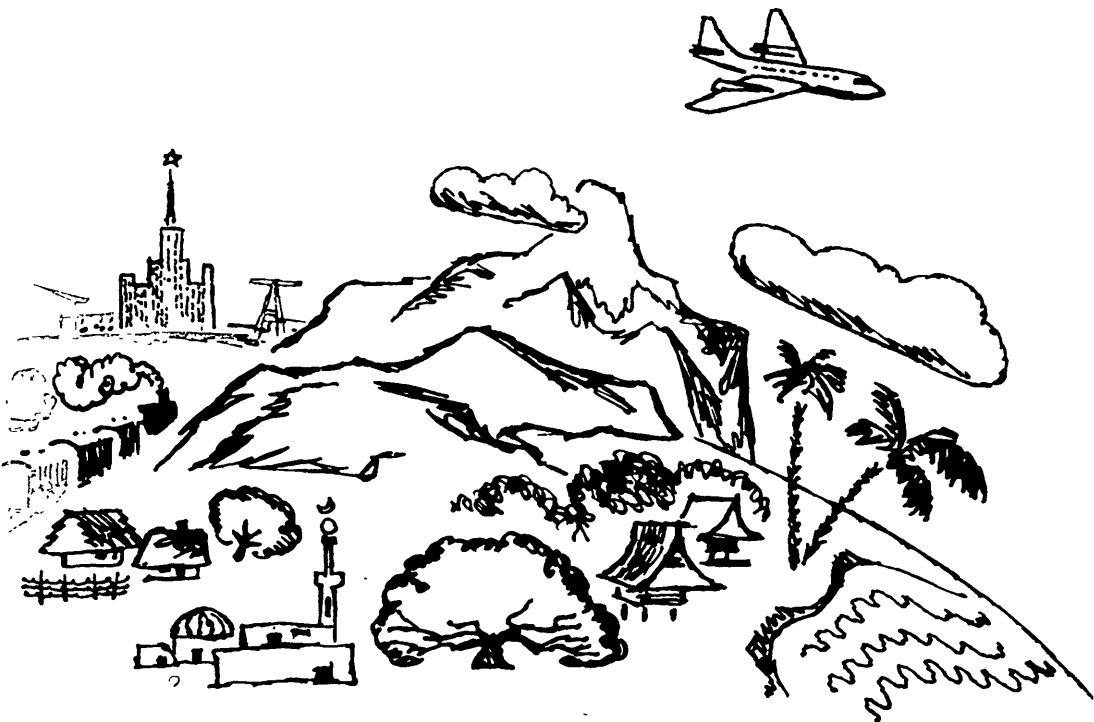
Я хочу проїхати по всій землі,
Дізнати, що де роблять діти малі.
Як їх зовуть?
Чи добре живуть?
Чи всі вони вчаться як треба у школі,
Чи мають доволі
Хліба і солі,

Чи гарно ростуть, чи здоров'я в порядку,
Чи завжди має роботу їх татко?

Хто поправляє тим дітям подушку?
Хто для них казку каже на вушко?
Хто дає ліки, як доктор прописує?
Хто їм волосся кудлате розчісує?
Хто на них часом і посвариться:
«Пальця у ротик брать не годиться!»
Хто штаненята лата раз у раз,
Якщо хлопчина удавсь верхолаз?

Дуже хотів би я також узнати —
Де темноти не бояться малята?
Чи вечорами до всіх без затримки
В ліжко приходять соньки та дрімки?

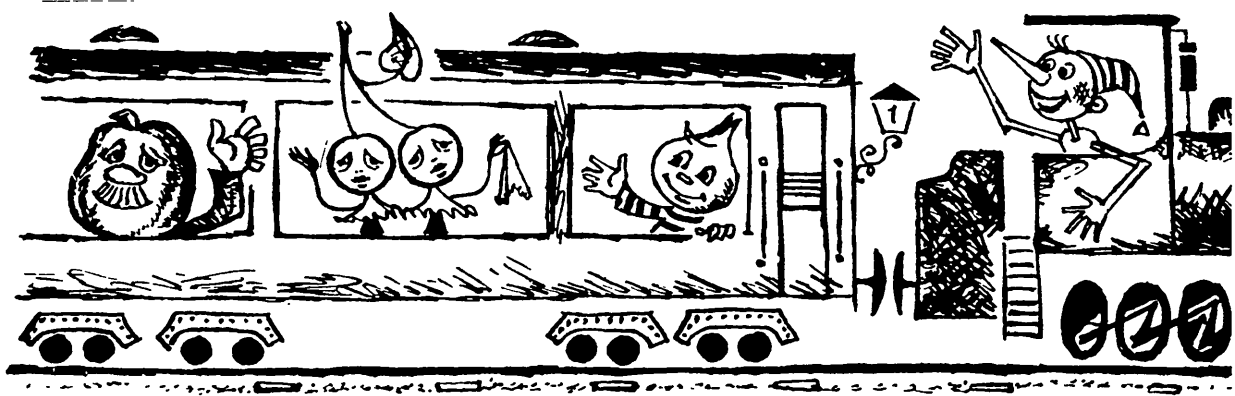

А як довгенько тих соньків немає,
Хто їх за ручку пестливо тримає?
Хто відганяє усякі страхи,
Щоб спали спокійно всю ніч дітлахи?
Так обійду я
Всі землі на світі,
Дітям скажу я:
— Здрастуйте, діти,
Чорні і білі, жовті й червоні,
В Бірмі, і в Чілі, і на Цейлоні,
Діти Туріна, діти Берліна,
Веселі малята Москви і Пекіна.

Байдуже, якого в вас кольору шкіра,—
Вітаю вас щиро,
Бажаю вам миру!

МІЖНАРОДНИЙ ПОЇЗД

Сядьмо тепер в міжнародний вагон
І через гори — гайда за кордон.

Там, за кордоном, на першій же станції
Зразу відчуєм, що ми вже у Франції.

Там по-французьки говорять усі,
Замість «спасибі» кажуть «мерсі».

Потім поїдем у інші країни,
Різних хлоп'ят і дівчат там зустрінем,

Що розмовляють по-шведськи, по-грецьки,
І по-німецьки, і по-турецьки...

Мені скажуть «здрастуй», а я — «до побачення»,
Але це не має великого значення,—

Із іноземними тими дітьми
Вірними друзями станемо ми.

З М І С Т

Надії *	5	Музика на площі **	35
Танок усіх діток *	6	Лист до феї **	36
Космічна станція **	8	Бідняцька ялинка **	37
Місяць над Кпезом *	12	Миський двір **	38
Безіменні зірки *	14	Слово «плакати» **	40
Школа для дорослих *	15	Листівки з видами міст **	43
Каламар *	16	Неаполь без сонця **	45
Вогненна крапочка *	17	Венеція вночі **	46
Диктатор *	18	Недільна прогулянка **	47
Що сталося з дужкою *	19	Площа Мастаї **	48
Знак питання *	20	Де ділися феї **	49
Трагедія коми *	21	Пароплав **	55
Про старовинну баєчку *	22	Піст тисяч поїздів **	56
Про лисцю з байки *	22	Станція **	58
Ловіться, рибки **	23	Третій, другий, перший	
Тиха-тихісінька **	24	клас **	60
Трамваї **	25	Спальний вагон **	62
Чіччо **	26	Будка № 27 **	64
Хворий хлопчик **	27	Тунель **	65
Літня жара **	28	Товарний поїзд **	65
Неаполітанський хлопчик **	30	Червоне світло **	66
Негрена **	31	Зала чекання **	68
Дашок **	32	Поїзд майбутнього **	70
Снігова баба **	33	Поїзд емігрантів **	72
Сплюха **	34	Дитяча залізниця **	73
		Поїзди страйкують **	75
		Далека мандрівка **	76
		Міжнародний поїзд **	79

* Переклав Григорій Кочур

** Переклав Микола Лукаш

Д Л Я   М О Л О Д Ш О Г О   Ш К І Л Ь Н О Г О   В І К У

ДЖАННИ РОДАРИ. В НЕБЕСАХ И НА ЗЕМЛЕ
(На українском языке)

Редактор А. О. Перепада, художній редактор В. Ю. Тернавський, технічний редактор Ф. Н. Резиш, коректори Л. Н. Фесечко, Р. М. Зарембовська. Здано на виробництво 27. VII 1965 р. Підписано до друку 11 XII 1965 р. Формат 70×90¹/₁₆. Фіз. друк. арк. 5. Умовн. друк. арк. 5,85 + 4 вкл. (0,58) = 6,43. Обл.-вид. арк. 5,01 + 4 вкл. (0,48) = 6,49. Тираж 100 000. Зам. 855. Ціна 45 коп. ТП—1965—поз. 658. Видавництво «Веселка». Київ, Кірова, 34. Друкоофсетна фабрика «Атлас» Комітету по пресі при Раді Міністрів УРСР. Львів, Зелена, 20.*

45 коп.

К

